

**ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΚΕ΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ
ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

ΤΙΤΛΟΣ

**Προτεινόμενος Κανονισμός e-Privacy για την ιδιωτική ζωή
και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες**

ΤΜ. ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ: Ψηφιακή Πολιτική

Επιβλέπων:

Κλεάνθης Νόου

Σπουδαστής:

Χαράλαμπος Τσίτσιρας

ΑΘΗΝΑ - 2018

ΤΙΤΛΟΣ

**Προτεινόμενος Κανονισμός e-Privacy για την ιδιωτική ζωή
και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες**

ΕΣΔΔΑ,

Χαράλαμπος Τσίτσιρας, ©

2018 - Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος

Δήλωση

«Δηλώνω ρητά ότι, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας, δεν παραβιάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής.»

Αθήνα, 11/12/2018

Υπογραφή

Τσίτσιρας Χαράλαμπος

Περίληψη

Υπό το πρίσμα των νέων τεχνολογικών εξελίξεων στις επικοινωνίες και με σκοπό, εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας των προσωπικών δεδομένων στα νέα μέσα επικοινωνιών, προτάθηκε πρόσφατα ο Κανονισμός “για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες” γνωστός ως Κανονισμός e-Privacy. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη και η παρουσίαση της πρότασης του νέου κανονισμού, η καταγραφή της μέχρι σήμερα πορείας του μέσα από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και οι αλλαγές που πρόκειται να επιφέρει στην παροχή των διάφορων ειδών ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Επιπλέον, εξετάζεται η σχέση μεταξύ του “Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων” (ΓΚΠΔ) και της Πρότασης Κανονισμού e-Privacy, όσον αφορά τα δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που ανταποκρίνονται στον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αναλύονται οι σχέσεις μεταξύ των δύο κανονιστικών διατάξεων και συγκεκριμένα, οι ομοιότητες, αλληλοσυμπληρώσεις, εξειδικεύσεις τους αλλά και οι διαφορές τους. Παρουσιάζονται οι υποχρεώσεις της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης που προκύπτουν με βάση την πρόταση κανονισμού και, τέλος, αναδεικνύονται ορισμένες πρόσφατες εξελίξεις, προβλήματα που έχουν εντοπιστεί, και κριτικές στη σχετική συζήτηση.

Λέξεις κλειδιά: Πρόταση κανονισμού e-Privacy, Ιδιωτικότητα, Ηλεκτρονικές επικοινωνίες, Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ΓΚΠΔ, Δημόσια Διοίκηση

Abstract

In the light of recent technological developments in the communications field and to ensure the confidentiality of personal data in these new electronic media, the European Commission proposed the e-Privacy Regulation. The purpose of this paper is to study and present the proposal of this new regulation, to record its current course through the EU institutions and the changes it will bring to the provision of the various types of electronic services. In addition, the relationship between the “General Data Protection Regulation” (GDPR) and the proposal for the e-Privacy Regulation, concerning electronic communications data that meets the definition of personal data, is examined. The correlations between the two regulations, in particular their similarities, their complementarities, their specializations and their differences, are also analyzed. The Greek Public Administration's obligations under the proposal for a regulation are presented. Finally, some recent developments, known problems and criticisms of the relevant discussion are highlighted.

Keywords: Proposal for an e-Privacy Regulation, Privacy, Electronic communications, Personal data, GDPR, Public Administration

Περιεχόμενα

Πίνακας Συντιμήσεων και Συντομογραφιών.....	8
Εισαγωγή	9
1.Καταγραφή της μέχρι σήμερα πορείας του Κανονισμού μέσα από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.	11
1.1 Εξέλιξη των Η/Υ και ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης όσον αφορά τα δεδομένα.	11
1.2 Οδηγία Προστασίας Δεδομένων 1995/46/ΕΚ	12
1.3 Οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες 2002/58/ΕΚ (ePD)	13
1.4 Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, ΓΚΠΔ (GDPR).....	17
2. Προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	19
2.1 Ψηφιακή Ενιαία Αγορά.....	19
3. Από την Οδηγία 2002/58/ΕΚ (ePD) στον Κανονισμό e-privacy	22
3.1 Αξιολόγηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ (ePD).....	23
3.2 Πρόταση για Κανονισμό.....	28
4. Παρουσίαση και ανάλυση της Πρότασης Κανονισμού e-privacy	30
4.1 Το πλαίσιο.....	30
4.2 Κεφάλαιο I “Γενικές Διατάξεις”	30
4.3 Κεφάλαιο II “Προστασία των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών Φυσικών και Νομικών Προσώπων και των Πληροφοριών που είναι Αποθηκευμένες στον Τερματικό Εξοπλισμό των Προσώπων αυτών”	32
4.4 Κεφάλαιο III “Δικαιώματα Φυσικών και Νομικών Προσώπων στον Έλεγχο των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών”	33
4.5 Κεφάλαιο IV “Ανεξάρτητες Εποπτικές Αρχές και Επιβολή”	36
4.6 Κεφάλαιο V “Προσφυγές, Ευθύνη και Κυρώσεις”	37
4.7 Κεφάλαιο VI “Κατ’ Εξουσιοδότηση Πράξεις Και Εκτελεστικές Πράξεις”	38

4.8 Κεφάλαιο VII “Τελικές διατάξεις”	39
5. Σχέση μεταξύ του “Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων” (ΓΚΠΔ) και της “Πρότασης Κανονισμού για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες” (ePR).....	40
5.1 Ομοιότητες και σημεία αλληλοσυμπλήρωσης μεταξύ των ePR και ΓΚΠΔ.....	40
5.2 Βασικές διαφορές μεταξύ των ePR και ΓΚΠΔ.....	43
6. Σύνοψη Υποχρεώσεων Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης.....	45
7. Πρόσφατες εξελίξεις και προβλήματα	47
Επίλογος – Συμπεράσματα	49

Πίνακας Συντμήσεων και Συντομογραφιών

ΓΚΠΔ / GDPR: Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων

ΔΔ: Δημόσια Διοίκηση

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ePD: Οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες

ePR: Κανονισμός για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες

ΣΛΕΕ: Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγή

Σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από ραγδαίες εξελίξεις σε ότι αφορά την τεχνολογία, νέες επιταγές καταδεικνύουν ανάγκες σε ό,τι αφορά την ψηφιακή πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και παγκόσμια. Μια σειρά νομοθετικές ρυθμίσεις έχουν καταπιαστεί με πτυχές των σύγχρονων αναγκών, και πιο συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά την παρούσα εργασία τις ανάγκες που προκύπτουν από τα προσωπικά δεδομένα στην ψηφιακή πολιτική. Σε ό,τι αφορά την προστασία προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, μέχρι πρόσφατα το νομικό πλαίσιο αποτελούσαν ο Κανονισμός 2016/679/EK, ο επονομαζόμενος ως Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ-GDPR) καθώς και η Οδηγία 2002/58/EK για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Σήμερα όλο και περισσότεροι Ευρωπαίοι χρησιμοποιούν υπηρεσίες, π.χ. Skype, WhatsApp, Facebook Messenger, Gmail, iMessage ή Viber, για να στείλουν μηνύματα ή να κάνουν τηλεφωνικές κλήσεις. Ωστόσο, οι υφιστάμενοι κανόνες για την προστασία της ιδιωτικής ζωής καλύπτουν μόνο τους παραδοσιακούς παρόχους τηλεπικοινωνιών. Για να διασφαλιστεί ότι οι ηλεκτρονικές επικοινωνίες των Ευρωπαίων είναι εμπιστευτικές, ανεξάρτητα από την τεχνολογία που χρησιμοποιείται, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις 10 Ιανουαρίου 2017, υπέβαλε πρόταση Κανονισμού για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες με σκοπό την επικαιροποίηση των υφιστάμενων κανόνων με βάση τις τεχνικές εξελίξεις και την προσαρμογή τους στον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων που τέθηκε σε εφαρμογή τον Μάιο του 2018.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη και η παρουσίαση της πρότασης του νέου Κανονισμού, η καταγραφή της μέχρι σήμερα πορείας του μέσα από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και οι αλλαγές που πρόκειται να επιφέρει στην παροχή των διάφορων ειδών ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Επιπλέον, θα εξετασθεί η σχέση μεταξύ του “Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων” και της Πρότασης Κανονισμού “για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες”, όσον αφορά τα δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που ανταποκρίνονται στον ορισμό των δεδομένων

προσωπικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, θα αναλυθεί ο τρόπος αλληλοσυμπλήρωσης των δύο κανονιστικών διατάξεων.

Η δομή που ακολουθείται, απαρτίζεται από τα κάτωθι κεφάλαια. Αρχικά γίνεται μια σύντομη και σχετικά επιλεκτική επισκόπηση της πρόσφατης νομοθεσίας - και των αλλαγών της ανά τα χρόνια - μέσα από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Περιγράφονται συνοπτικά, η Οδηγία Προστασίας Δεδομένων 1995/46/EK, η Οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες 2002/58/EK (ePD) και ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, ΓΚΠΔ (GDPR). Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι Προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το χρονικό διάστημα 2014-2019 και δίνεται έμφαση στην προτεραιότητα για την Ψηφιακή Ενιαία Αγορά. Έπειτα, γίνεται μια διεξοδική παρουσίαση της πορείας από την Οδηγία 2002/58/EK (ePD) στον Κανονισμό e-privacy όπως αυτή ακολουθήθηκε μέσα από τα Ευρωπαϊκά όργανα, ενώ έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση της πρώτης, που αποτέλεσε το βασικό βήμα για τη σύσταση του Κανονισμού e-privacy. Στο κεφάλαιο 4 της παρούσας εργασίας παρουσιάζεται και αναλύεται διεξοδικά η πρόταση Κανονισμού e-privacy. Ακολούθως, στο επόμενο κεφάλαιο, περιγράφεται η σχέση μεταξύ του “Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων” (ΓΠΚΔ) και της Πρότασης Κανονισμού “για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες” (ePR), και πιο συγκεκριμένα, οι ομοιότητες, αλληλοσυμπληρώσεις εξειδικεύσεις μεταξύ των δύο αλλά και οι διαφορές τους. Σημαντικός παράγοντας που αναδεικνύεται στη συνέχεια, είναι οι υποχρεώσεις της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης που προκύπτουν με βάση την Πρόταση Κανονισμού. Τέλος, αναδεικνύονται ορισμένες πρόσφατες εξελίξεις και προβλήματα ενώ γίνεται και κριτική στη σχετική συζήτηση.

1.Καταγραφή της μέχρι σήμερα πορείας του Κανονισμού μέσα από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Στο παρόν εισαγωγικό κεφάλαιο, κρίνεται αναγκαία μια μικρή ιστορική αναδρομή της εξέλιξης των νομοθεσιών που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν διαδοχικά μέχρι τον προτεινόμενο Κανονισμό υπό εξέταση, συγκεκριμένα, τον Κανονισμό για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, γνωστό ως e-privacy. Η αναδρομή αυτή θα συνδράμει στην καλύτερη και βαθύτερη κατανόηση του Κανονισμού, των πεδίων στα οποία βρίσκει εφαρμογή καθώς και της λογική που τον διέπει. Με άλλα λόγια θα γίνει προσπάθεια να περιγραφεί η πορεία της ευρωπαϊκής νομοθεσίας όσον αφορά τα προσωπικά δεδομένα. Συγκεκριμένα θα γίνει αναφορά στο νομοθετικό πλαίσιο που ίσχυε κατά το παρελθόν όσον αφορά την προστασία των δεδομένων στην Ε.Ε αλλά και το υπάρχον. Με αυτόν τον τρόπο θα δοθεί η δυνατότητα να αναλυθούν οι αλλαγές που επιδιώκει να επιφέρει στο ήδη υπάρχον νομικό πλαίσιο ο Κανονισμός e-privacy.

1.1 Εξέλιξη των Η/Υ και ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης όσον αφορά τα δεδομένα.

Τη δεκαετία του 1990 υπήρξε μια ραγδαία ανάπτυξη των πωλήσεων προσωπικών υπολογιστών (Reimer, 2005). Η ανάπτυξη αυτή κατέστη δυνατή κυρίως λόγω της εξάπλωσης του διαδικτύου και της βελτίωσης της ταχύτητας του. Η εξάπλωση του μέσου των προσωπικών υπολογιστών είχε ως αποτέλεσμα τη δυνατότητα μαζικής επεξεργασίας δεδομένων, οποιουδήποτε το επιθυμούσε, καθώς τα υπολογιστικά δίκτυα αύξησαν κατά πολύ την ισχύ τους. Τα δεδομένα όμως στη σύγχρονη εποχή, αλλά και στις προηγούμενες, αποτελούν πηγή κέρδους για εκείνους που μπορούν να τα συλλέξουν και να τα επεξεργαστούν. Δημιουργήθηκε με αυτόν τον τρόπο η ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης στην Ε.Ε. - αλλά και παγκόσμια - αυτού του νεοφυούς πεδίου.

1.2 Οδηγία Προστασίας Δεδομένων 1995/46/EK

Η πρώτη απόπειρα ρύθμισης του νομοθετικού πλαισίου για τα δεδομένα είναι η Οδηγία 1995/46/EK ή αλλιώς Οδηγία “για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών”. Η Οδηγία, αποτέλεσε σημαντική συνιστώσα της νομοθεσίας της ΕΕ για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ετέθη σε εφαρμογή στις 24/10/1995, επί Ισπανικής Προεδρίας του Συμβουλίου, έπειτα από διαβουλεύσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η συγκεκριμένη Οδηγία αποτελείτο από 34 άρθρα χωρισμένα σε 7 κεφάλαια και είχε διττό σκοπό. Συγκεκριμένα, στόχευε αφενός στην εξασφάλιση από τα κράτη μέλη της προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, και ιδίως της ιδιωτικής ζωής, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αφετέρου, είχε ως στόχο την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των κρατών μελών. (Οδηγία 95/46/EK, 1995).

Συνοπτικά μεταξύ άλλων όριζε τα προσωπικά δεδομένα ως «...κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί «το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα...» (Οδηγία 95/46/EK, 1995). Ο ορισμός αυτός δημιουργήθηκε ώστε να είναι πολύ ευρύς. Τα δεδομένα είναι «προσωπικά» όταν κάποιος μπορεί να συνδέσει τις πληροφορίες με ένα άτομο, ακόμη και αν το άτομο που κατέχει τα δεδομένα δεν μπορεί να κάνει αυτόν τον σύνδεσμο. Μερικά παραδείγματα «προσωπικών δεδομένων» είναι: η διεύθυνση, ο αριθμός πιστωτικής κάρτας, οι τραπεζικές δηλώσεις, το ποινικό μητρώο κ.λπ. (Οδηγία 95/46/EK, 1995).

Η ευθύνη συμμόρφωσης εναπόκειται στον “υπεύθυνο επεξεργασίας”, δηλαδή στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, στη δημόσια αρχή, στον οργανισμό ή σε οποιοδήποτε άλλον φορέα που καθορίζει, από μόνος του ή από κοινού με άλλους, τους σκοπούς και τα μέσα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Οδηγία 95/46/EK, 1995). Η Οδηγία εφαρμοζόταν όχι

μόνο όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ήταν εγκατεστημένος στην ΕΕ, αλλά κάθε φορά που ο υπεύθυνος της επεξεργασίας χρησιμοποιούσε εξοπλισμό εγκατεστημένο εντός της ΕΕ για να επεξεργάζεται δεδομένα (Οδηγία 95/46/ΕΚ, 1995).

Οι βασικές αρχές που όριζε η Οδηγία ήταν αυτές της διαφάνειας, της νόμιμης βάσης και της αναλογικότητας. Μόνο υπό αυτές τις αρχές ήταν δυνατή η οποιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων. Στο άρθρο 28 όριζε την αρχή ελέγχου *«Κάθε κράτος μέλος προβλέπει ότι μία ή περισσότερες δημόσιες αρχές επιφορτίζονται με τον έλεγχο της εφαρμογής, στο έδαφός του, των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπισθεί από τα κράτη μέλη, κατ' εφαρμογή της παρούσας Οδηγίας. Οι εν λόγω αρχές ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται με πλήρη ανεξαρτησία»* (Οδηγία 95/46/ΕΚ, 1995). Για την Ελλάδα αυτό το άρθρο της Οδηγίας είχε σημαντικές συνέπειες καθώς βάσει του νόμου 2472/1997 (Ν. 2472/1997), ο οποίος ενσωμάτωσε στο ελληνικό δίκαιο την Οδηγία 1995/46/ΕΚ, ιδρύθηκε η “Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα” (ΑΠΔΠΧ) (Ν. 2472/1997, αρ.15). Η συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη διοικητική Αρχή είναι επιφορτισμένη με την εφαρμογή των διαφόρων οδηγιών και κανονισμών - και των εθνικών νομοθεσιών που απορρέουν από αυτούς - που αφορούν την προστασία των δεδομένων, προσωπικών και μη, ανά τα έτη στην ελληνική επικράτεια από το 1997.

1.3 Οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες 2002/58/ΕΚ (ePD)

Το επόμενο βήμα προς την επικαιροποίηση του νομοθετικού πλαισίου ήταν η Οδηγία 2002/58/ΕΚ, του 2002, επί Δανέζικης Προεδρίας του Συμβουλίου, για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, γνωστή και ως “Οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (ePD)”. Πρόκειται για συνέχιση της Οδηγίας για την προστασία των δεδομένων. Ως αντικείμενο έχει τη ρύθμιση πολλών σημαντικών θεμάτων, όπως η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών, η επεξεργασία δεδομένων κίνησης, το spam και τα cookies. Η εν λόγω Οδηγία, η οποία ισχύει μέχρι και σήμερα έως ότου ψηφιστεί ο Κανονισμός (ePR) για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2009/136, η οποία εισάγει αρκετές αλλαγές, ιδίως όσον αφορά τα cookies,

τα οποία υπόκεινται πλέον σε προηγούμενη συγκατάθεση (Οδηγία 2002/58/EK, 2002). Η ePD ρυθμίζει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και έχει ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους της ΕΕ. Ο σκοπός αυτών των κανόνων περιορίζεται στις υπηρεσίες που χαρακτηρίζονται ως «υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (Deloitte, 2017).

Η Οδηγία 2002/58/EK “για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (ePD)” έχει συνταχθεί ειδικά για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των νέων ψηφιακών τεχνολογιών και να διευκολύνει την πρόοδο των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η Οδηγία, όπως σημειώνεται στο άρθρο 1, συμπληρώνει την “Οδηγία για την προστασία των δεδομένων” του 1995 (Οδηγία 95/46/EK, 1995) και έχει εφαρμογή σε όλα τα θέματα που δεν καλύπτονται ειδικά από αυτήν. Συγκεκριμένα, το βασικό θέμα της Οδηγίας είναι το “δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών” και η ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων, εξοπλισμού και υπηρεσιών επικοινωνίας.

Η βασική διαφορά της Οδηγίας 2002/58 σε σχέση με την Οδηγία 1995/46 είναι η ρητή αναφορά εφαρμογής της και στα νομικά πρόσωπα. Η πρώτη γενική υποχρέωση της Οδηγίας είναι η παροχή ασφάλειας των υπηρεσιών και η δεύτερη είναι η διατήρηση της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών (Οδηγία 2002/58/EK, 2002). Τα κράτη μέλη πρέπει να απαγορεύουν την ακρόαση, την υποκλοπή, την αποθήκευση ή άλλα είδη παρακολούθησης ή παρακολούθησης της επικοινωνίας και της «σχετικής κυκλοφορίας», εκτός εάν οι χρήστες έχουν δώσει τη συγκατάθεσή τους ή πληρούνται οι όροι του άρθρου 15 παράγραφος 1 (Οδηγία 2002/58/EK, 2002).

Όσον αφορά τη διατήρηση δεδομένων η Οδηγία υποχρεώνει τους παρόχους υπηρεσιών να διαγράψουν ή να καταστήσουν ανώνυμα τα δεδομένα κίνησης που έχουν υποστεί επεξεργασία όταν δεν χρειάζονται πλέον, εκτός εάν πληρούνται οι όροι του άρθρου 15 (Οδηγία 2002/58/EK, 2002). Η παρακράτηση επιτρέπεται για σκοπούς χρέωσης, αλλά μόνο εφόσον το καθεστώς παραγραφής επιτρέπει την νόμιμη εκτέλεση της πληρωμής. Τα

δεδομένα μπορούν να διατηρηθούν με τη συγκατάθεση του χρήστη για σκοπούς διαφήμισης και υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας. Και για τις δύο προηγούμενες χρήσεις, το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να ενημερώνεται για ποιο λόγο και για πόσο χρόνο επεξεργάζονται τα δεδομένα. Επίσης οι συνδρομητές έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν μη αναλυτικούς λογαριασμούς (Οδηγία 2002/58/EK, 2002) καθώς και να είναι σε θέση να αποχωρήσουν από την αναγνώριση γραμμής κλήσης (Οδηγία 2002/58/EK, 2002). Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 9 *«Στις περιπτώσεις όπου δεδομένα θέσης εκτός των δεδομένων κίνησης, που αφορούν τους χρήστες ή συνδρομητές δικτύων ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, είναι δυνατό να υποστούν επεξεργασία, η επεξεργασία αυτή επιτρέπεται μόνον όταν αυτά καθίστανται ανώνυμα ή με τη ρητή συγκατάθεση των χρηστών ή συνδρομητών στην απαιτούμενη έκταση και για την απαιτούμενη διάρκεια για την παροχή μιας υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας»* (Οδηγία 2002/58/EK, 2002). Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, οι χρήστες πρέπει να ενημερώνονται εκ των προτέρων για τον χαρακτήρα των πληροφοριών που συλλέγονται και να έχουν τη δυνατότητα να μην συμμετέχουν (Οδηγία 2002/58/EK, 2002).

Ένα από τα σημαντικότερα κομμάτια της Οδηγίας είναι αυτά που αναφέρονται στα cookies. Η διάταξη της Οδηγίας που εφαρμόζεται στα cookies είναι το άρθρο 5 παράγραφος 3 (Οδηγία 2002/58/EK, 2002). Όπως τονίζεται και στην αιτιολογική σκέψη 25 του προοιμίου η σημασία και η χρησιμότητα των cookies για τη λειτουργία του σύγχρονου Διαδικτύου είναι δεδομένη. Ταυτόχρονα όμως, στην αιτιολογική σκέψη 24 του προοιμίου τονίζεται και ο κίνδυνος που ενδέχεται να παρουσιάζουν τα μέσα αυτά στην ιδιωτική ζωή. Η αλλαγή του νόμου δεν επηρεάζει όλους τους τύπους cookies. Χαρακτηριστικά, εκείνα που θεωρούνται “αυστηρά απαραίτητα για την παράδοση μιας υπηρεσίας που ζητά ο χρήστης”, όπως για παράδειγμα τα cookies που εντοπίζουν τα περιεχόμενα του καλαθιού αγορών ενός χρήστη σε μια υπηρεσία ηλεκτρονικών αγορών, εξαιρούνται.

Το άρθρο 5 που προαναφέρθηκε (Οδηγία 2002/58/EK, 2002) προσπαθεί να είναι τεχνολογικά ουδέτερο, χωρίς να κατονομάζει συγκεκριμένα τεχνολογικά μέσα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αποθήκευση δεδομένων, αλλά ισχύει για όλες τις πληροφορίες που ένας ιστότοπος προκαλεί την αποθήκευσή τους στο πρόγραμμα

περιήγησης ενός χρήστη. Αυτό αντικατοπτρίζει την επιθυμία του νομοθέτη της ΕΕ να αφήσει το καθεστώς της Οδηγίας ανοικτό στις μελλοντικές τεχνολογικές εξελίξεις. Τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι η χρήση δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την αποθήκευση πληροφοριών στο πρόγραμμα περιήγησης ενός επισκέπτη επιτρέπεται μόνο εάν παρέχονται στον χρήστη “σαφείς και πλήρεις πληροφορίες” σύμφωνα με την Οδηγία για την προστασία των δεδομένων (Οδηγία 2002/58/EK, 2002), σχετικά με τους σκοπούς της αποθήκευσης ή της πρόσβασης σε αυτές τις πληροφορίες και έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Το καθεστώς που ρυθμίζεται έτσι μπορεί να περιγραφεί ως “opt-in”, πράγμα που σημαίνει ότι ο καταναλωτής πρέπει να δώσει τη συγκατάθεσή του πριν αποθηκευτούν cookies ή οποιαδήποτε άλλη μορφή δεδομένων στο πρόγραμμα περιήγησης. Η Οδηγία δεν δίνει κατευθυντήριες γραμμές ως προς το τι μπορεί να συνιστά εξαίρεση, αλλά απαιτεί τα cookies, εκτός από εκείνα που είναι “αυστηρά απαραίτητα για την παράδοση μιας υπηρεσίας που ζητείται από τον χρήστη”, να μην τοποθετούνται χωρίς τη συγκατάθεση του χρήστη.

Βασική πρόνοια, τέλος, της Οδηγίας είναι αυτή που αφορά τα ανεπιθύμητα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και άλλων ειδών μηνύματα. Χαρακτηριστικά το άρθρο 13 (Οδηγία 2002/58/EK, 2002) απαγορεύει τη χρήση διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για διαφημιστικούς σκοπούς. Η Οδηγία θεσπίζει το καθεστώς της συγκατάθεσης, όπου ανεπιθύμητα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μπορούν να αποστέλλονται μόνο με προηγούμενη συμφωνία του παραλήπτη. Ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συλλέγει αρχικά δεδομένα διεύθυνσης στο πλαίσιο της πώλησης ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας έχει το δικαίωμα να τα χρησιμοποιήσει για εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι οι πελάτες έχουν προηγουμένως την ευκαιρία να απορρίψουν μια τέτοια ανακοίνωση όταν αρχικά συνελέγησαν αλλά και στη συνέχεια. Τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να εξασφαλίσουν ότι απαγορεύεται η επικοινωνία με ανεπιθύμητα πρόσωπα, εκτός από τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 13 (Οδηγία 2002/58/EK, 2002).

Σε ό,τι αφορά το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, αρχικά την Οδηγία 2002/58/EK είχε ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο ο Ν. 3471/2006. Έπειτα, η τροποποίησή της μέσω της

Οδηγίας 2009/136/EK (Οδηγία 2009/136/EK, 2009) ενσωματώθηκε στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο μέσω του Ν. 4070/2012. Η τελευταία, στοχεύει στην τροποποίηση της Οδηγίας 2002/22/EK για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, της Οδηγίας 2002/58/EK σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 για τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών.

1.4 Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, ΓΚΠΔ (GDPR)

Ο Κανονισμός 2016/679 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ευρύτερα γνωστός ως Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων - ΓΚΠΔ (General Data Protection Regulation - GDPR), ψηφίστηκε στις 27 Απριλίου 2016 και τέθηκε σε εφαρμογή για όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 25 Μαΐου 2018. Από την εφαρμογή του και μετά, ο GDPR καταργεί την Οδηγία 95/46/EK, η οποία είχε ενσωματωθεί από τα κράτη μέλη της ΕΕ και συγκεκριμένα στην Ελλάδα με τον Νόμο 2472/1997. Ως Κανονισμός, αποτελεί δεσμευτική νομοθετική πράξη, εκδίδεται όχι σε εθνικό επίπεδο, αλλά σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, και η εφαρμογή του είναι υποχρεωτική σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Αυτό, σε αντίθεση με τις Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ορίζουν έναν στόχο τον οποίο πρέπει μεν να επιτύχουν όλες οι χώρες της ΕΕ, ωστόσο, εναπόκειται σε κάθε χώρα να θεσπίσει τους δικούς της νόμους για την επίτευξή του. Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ, 2018)

Ως αντικείμενο και στόχος του ΓΚΠΔ ορίζεται ότι ο κανονισμός θεσπίζει κανόνες που αφορούν την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κανόνες που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επιπλέον, ο κανονισμός προστατεύει θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των φυσικών προσώπων και ειδικότερα το δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τέλος, σημειώνεται πως η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ένωσης δεν περιορίζεται

ούτε απαγορεύεται για λόγους που σχετίζονται με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Κανονισμός 2016/679, 2016). Ο Κανονισμός δεν αφορά στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσώπων που δεν βρίσκονται στη ζωή ή νομικών προσώπων, όπως, για παράδειγμα, εταιρειών. Επίσης, ο GDPR δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας και, ως εκ τούτου, χωρίς σύνδεση με κάποια επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα (Κανονισμός 2016/679, 2016).

Ιδιαίτερη πρόνοια του ΓΚΠΔ αποτελεί η προστασία του συνόλου των πολιτών της Ε.Ε. ακόμα και από παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δεν έχουν ως νομική βάση την Ε.Ε. αλλά επεξεργάζονται στοιχεία πολιτών της Ε.Ε. Χαρακτηριστικά αναφέρει: *«Ο GDPR έχει ως σαφή στόχο την όσο το δυνατόν πιο ευρεία εφαρμογή του, προκειμένου να προστατεύσει με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το λόγο αυτό, οι διατάξεις του Κανονισμού καταλαμβάνουν κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της εγκατάστασης υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση, ανεξάρτητα από το εάν η ίδια η επεξεργασία πραγματοποιείται εντός Ένωσης. Ο GDPR εφαρμόζεται επίσης και σε επεξεργασία που πραγματοποιείται από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία μη εγκατεστημένο στην Ένωση, εάν οι δραστηριότητες επεξεργασίας σχετίζονται με: την προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών στα εν λόγω υποκείμενα των δεδομένων στην Ένωση, ανεξαρτήτως εάν απαιτείται πληρωμή από τα υποκείμενα των δεδομένων, ή την παρακολούθηση της συμπεριφοράς τους, στον βαθμό που η συμπεριφορά αυτή λαμβάνει χώρα εντός της Ένωσης»* (Lawspot, 2018).

2. Προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Για να γίνει η ανάλυση και παρουσίαση της πρότασης για το νέο Κανονισμό “για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες” (e-privacy) κρίνεται σκόπιμη και αναγκαία η παράθεση των προτεραιοτήτων που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την περίοδο 2014-2019 καθώς και η περαιτέρω ανάλυση της προτεραιότητας Ψηφιακή Ενιαία Αγορά (ΨΕΑ).

Κάθε πενταετία η εκάστοτε Επιτροπή θέτει τις προτεραιότητες της, τις στρατηγικές εκείνες τις οποίες θέλει να ακολουθήσει με τελικό στόχο την ισχυροποίηση της Ε.Ε. στο νέο παγκοσμιοποιημένο οικονομικό γίγνεσθαι. Οι δέκα προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περίοδο 2014-2019 όπως αναφέρονται στον επίσημο διαδικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Προτεραιότητες, 2018) είναι οι:

- 1) Απασχόληση, ανάπτυξη και επενδύσεις
- 2) Ψηφιακή Ενιαία Αγορά (ΨΕΑ)
- 3) Ενεργειακή ένωση και δράση για το κλίμα
- 4) Εσωτερική Αγορά
- 5) Βαθύτερη και δικαιότερη οικονομική και νομισματική ένωση
- 6) Μια ισορροπημένη και προοδευτική εμπορική πολιτική με στόχο την τιθάσευση της παγκοσμιοποίησης
- 7) Δικαιοσύνη και θεμελιώδη δικαιώματα
- 8) Μετανάστευση
- 9) Μια ισχυρότερη παγκόσμια δύναμη
- 10) Δημοκρατική αλλαγή

2.1 Ψηφιακή Ενιαία Αγορά

Με βάση τις παραπάνω προτεραιότητες γίνεται εμφανές πως μια από τις σημαντικές, αν όχι η σημαντικότερη, είναι εκείνη της ανάπτυξης της Ψηφιακής Ενιαίας Αγοράς. Σημαντική διότι μέσω της ανάπτυξης της ΨΕΑ όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στον επίσημο διαδικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «είναι πλέον καιρός να γίνει η προσαρμογή

της ενιαίας αγοράς της ΕΕ στην ψηφιακή εποχή – με την κατάργηση των κανονιστικών φραγμών και τη μετάβαση από 28 εθνικές αγορές σε μία ενιαία αγορά. Αυτή η προσαρμογή θα μπορούσε να συνεισφέρει 415 δισ. ευρώ ετησίως στην οικονομία της ΕΕ και να δημιουργήσει εκατοντάδες χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ψηφιακή Ενιαία Αγορά, 2018). Πρόκειται επομένως για μια προτεραιότητα που ως στόχο έχει τη θέσπιση μιας ψηφιακής ενιαίας αγοράς με κατοχυρωμένη την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Ο οικονομικός χώρος όπου οι πολίτες και οι επιχειρήσεις θα μπορούν να έχουν απρόσκοπτη και θεμιτή πρόσβαση σε διαδικτυακά αγαθά και υπηρεσίες, ανεξαρτήτως εθνικότητας και τόπου διαμονής (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ψηφιακή Ενιαία Αγορά, 2018).

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε ότι αφορά την Ψηφιακή Ενιαία Αγορά, οι Κύριοι Στόχοι της είναι οι εξής:

1. Τόνωση του ηλεκτρονικού εμπορίου στην ΕΕ με άρση του γεωγραφικού αποκλεισμού και οικονομικότερη και αποτελεσματικότερη διασυνοριακή παράδοση των παραγγελιών
2. Εκσυγχρονισμός των κανόνων πνευματικής ιδιοκτησίας ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ψηφιακής εποχής
3. Επικαιροποίηση των ευρωπαϊκών κανόνων για τα οπτικοακουστικά μέσα και συνεργασία με πλατφόρμες ώστε να δημιουργηθούν πιο θεμιτές συνθήκες για όλους, να προωθηθεί ο ευρωπαϊκός κινηματογράφος, να προστατεύονται τα παιδιά και να καταπολεμηθεί η ρητορική μίσους
4. Κλιμάκωση της ευρωπαϊκής αντίδρασης στις κυβερνοεπιθέσεις, μέσω της ενίσχυσης του ENISA, του οργανισμού της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια, καθώς και μέσω του σχεδιασμού αποτελεσματικών μέτρων ποινικού δικαίου και αποτροπής κυβερνοεπιθέσεων, έτσι ώστε να βελτιωθεί η προστασία των πολιτών, των επιχειρήσεων και των δημόσιων φορέων της Ευρώπης
5. Αξιοποίηση του δυναμικού της ευρωπαϊκής οικονομίας δεδομένων με ένα πλαίσιο για την ελεύθερη κυκλοφορία μη προσωπικών δεδομένων στην ΕΕ

6. Εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών συνδέσεων στο διαδίκτυο για όλους στην ΕΕ, ώστε να μπορούν όλοι να συμμετέχουν πλήρως στην ψηφιακή οικονομία (η λεγόμενη “συνδεσιμότητα για μια ευρωπαϊκή κοινωνία των gigabit”)
7. Προσαρμογή των κανόνων για την προστασία της ιδιωτικότητας στο νέο ψηφιακό περιβάλλον (ePrivacy)
8. Παροχή βοήθειας σε μεγάλες και μικρές επιχειρήσεις, ερευνητές, πολίτες και δημόσιες αρχές ώστε να αξιοποιήσουν στο μέγιστο τις νέες τεχνολογίες, εξασφάλιση των απαραίτητων ψηφιακών δεξιοτήτων για όλους και χρηματοδότηση της έρευνας για την υγεία και την πληροφορική υψηλών επιδόσεων στην ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ψηφιακή Ενιαία Αγορά, 2018).

Η στρατηγική της ΨΕΑ στοχεύει στη διάνοιξη νέων ψηφιακών ευκαιριών για τους ανθρώπους και τις επιχειρήσεις και την ενδυνάμωση της θέσης της Ε.Ε. ως παγκόσμιου ηγέτη στη Ψηφιακή Οικονομία. Μέρος αυτής της στρατηγικής είναι η ενοποίηση και ο εκσυγχρονισμός του υπάρχοντος νομικού πλαισίου. Αυτή τη στιγμή το νομικό πλαίσιο αποτελούν ο Κανονισμός 2016/679/ΕΚ, ο επονομαζόμενος ως Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ-GDPR) καθώς και η Οδηγία 2002/58/ΕΚ για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Στις 10 Ιανουαρίου 2017 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε Πρόταση Κανονισμού “για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες” με σκοπό την επικαιροποίηση των υφιστάμενων κανόνων, ειδικότερα της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ, με βάση τις τεχνικές εξελίξεις και την προσαρμογή τους στον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων που τέθηκε σε εφαρμογή τον Μάιο του 2018 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017).

3. Από την Οδηγία 2002/58/EK (ePD) στον Κανονισμό e-privacy

Η κρίσιμη μετατροπή της Οδηγίας 2002/58/EK σε κανονισμό, αναλύεται εδώ μέσω ενός σύντομου ιστορικού σχετικά με τους τρόπους και τους λόγους που αυτή επιχειρήθηκε. Όπως ήδη αναφέρθηκε, η Οδηγία της ΕΕ 2002/58/EK “για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες” δημιουργήθηκε το 2002 με σκοπό την εναρμόνιση των νομοθεσιών και των πολιτικών των κρατών μελών όσον αφορά την εξασφάλιση του δικαιώματος των πολιτών στην ιδιωτική ζωή και άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ωστόσο, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπήρχε ανάγκη η Οδηγία να επικαιροποιηθεί υπό το πρίσμα των πρόσφατων τεχνολογικών εξελίξεων και της υιοθέτησης του Κανονισμού 2016/679/EK (ΓΚΠΔ). Η Επιτροπή εξέτασε για πρώτη φορά την ανάγκη επικαιροποίησης της Οδηγίας 2002/58/EK το 2015 και στις 10 Ιανουαρίου 2017 ενέκρινε πρόταση για κανονισμό η οποία θα εφαρμόζεται αυτόματα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Τον Σεπτέμβριο του 2017, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε την πρώτη αναδιατύπωση του Κανονισμού, εστιάζοντας στα άρθρα, δεσμευόμενο να εξετάσει τις αιτιολογικές σκέψεις στο μέλλον. Τον επόμενο μήνα, η ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενέκρινε ένα νομοθετικό ψήφισμα που περιέχει μια σειρά προτεινόμενων τροπολογιών (168 στο σύνολο) βάσει έκθεσης που συνέταξε η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) (Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων-LIBE, 2017; Fazlioglu, 2018). Η έρευνα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ορισμένες πτυχές του Κανονισμού για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών πρέπει να ενισχυθούν προκειμένου να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας, όπως προβλέπεται από τον ΓΚΠΔ, τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων-LIBE, 2017). Για τη σύνταξη αυτών των τροπολογιών η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων ζήτησε τη γνώμη άλλων σχετιζόμενων επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και έλαβε τη συμβολή περισσότερων από 70 οντοτήτων, συμπεριλαμβανομένων εταιρειών πληροφορικής, τεχνολογίας και λογισμικού, εμπορικών

ενώσεων, επιχειρήσεων τηλεπικοινωνιών, αρχές προστασίας δεδομένων, βιομηχανικών ομάδων εμπορίου καθώς και οργανώσεων προστασίας καταναλωτών (Fazlioglu, 2018).

3.1 Αξιολόγηση της Οδηγίας 2002/58/EK (ePD)

Για την αξιολόγηση της Οδηγίας, με βάση τις προαναφερθείσες ανάγκες επικαιροποίησής της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ανέθεσε σε εξωτερικούς φορείς τη σχετική μελέτη και έρευνα με σκοπό την περαιτέρω εξέλιξη της Οδηγίας σε κανονισμό. Οι δύο σημαντικότερες τέτοιες μελέτες ήταν οι: “Evaluation and review of Directive 2002/58 on privacy and the electronic communication sector” (Delloite, 2017) και “ePrivacy Directive: assessment of transposition, effectiveness and compatibility with proposed Data Protection Regulation” (TimeLex & Spark, 2017). Ταυτόχρονα με την αξιολόγηση από τους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, που είχε σκοπό τη συλλογή στοιχείων και αριθμών καθώς και άλλων σχετικών πληροφοριών, υλοποιήθηκε και εσωτερική αξιολόγηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που αποτυπώνεται στην έκθεση με τίτλο “Commission Staff Working Document. CEx-post REFIT evaluation of the ePrivacy Directive 2002/58/EC. Accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council on the protection of privacy and confidentiality in relation to electronic communications and repealing Directive 2002/58/EC (Regulation on Privacy and Electronic Communications)” (European Commission Staff, 2017a).

Σύμφωνα με την έρευνα της Delloite, η Οδηγία 1995/46/EK και η Οδηγία ePD είναι συμπληρωματικές, δεδομένου ότι και οι δύο εφαρμόζονται στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αν και οι σκοποί τους διαφέρουν. Η Οδηγία 1995/46/EK εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, υπό την προϋπόθεση ότι το εν λόγω θέμα δεν ρυθμίζεται από το *lex specialis* που ορίζει η ePD. Ο γενικός κανόνας είναι ότι, όταν οι διατάξεις αλληλεπικαλύπτονται, η ePD υπερισχύει της Οδηγίας 1995/46/EK. Με άλλα λόγια, στην περίπτωση που δεν υπάρχουν ειδικοί κανόνες στην ePD, θα εφαρμοστεί η Οδηγία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Delloite, 2017). Ωστόσο, η μελέτη πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της πρόσφατης υιοθέτησης του “Γενικού Κανονισμού για την Προστασία των Δεδομένων”

(ΓΚΠΔ), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο του 2018, και που έχει ως αποτέλεσμα την αμφισβήτηση της συνάφειας πολλών διατάξεων της ePD. Δεδομένου ότι η Οδηγία 1995/46/EK καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από το ΓΚΠΔ, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ της ePD και του ΓΚΠΔ (Delloite, 2017).

Η σύνοψη όλων των παραπάνω, αποτυπώνεται χαρακτηριστικά στο έγγραφο “Commission Staff Working Document. Executive Summary of the Impact Assessment” (European Commission Staff, 2017b). Καταρχάς ορίζεται το “πρόβλημα” που χρειάζεται να επιλυθεί με την μετατροπή της Οδηγίας σε Κανονισμό. Συγκεκριμένα, τρία βασικά σύνολα προβλημάτων εντοπίστηκαν:

1. Η ιδιωτική ζωή των πολιτών όταν επικοινωνούν μέσω του Διαδικτύου δεν προστατεύονται επαρκώς και αποτελεσματικά.
2. Οι πολίτες δεν προστατεύονται αποτελεσματικά από το ανεπιθύμητο μάρκετινγκ.
3. Οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν εμπόδια που δημιουργούνται από την κατακερματισμένη νομοθεσία και τις διαφορετικές νομικές ερμηνείες μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και από ασαφείς και ξεπερασμένες διατάξεις (European Commission Staff, 2017b)

Ειδικότερα, η αξιολόγηση REFIT κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν περιθώρια απλούστευσης, ιδίως όσον αφορά την ύπαρξη ορισμένων περιττών διατάξεων και κανόνων εφαρμογής. Επίσης υποστηρίζεται η αναγκαιότητα για ενίσχυση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής του πολίτη μέσω της ευθυγράμμισης της ePD με τον ΓΚΠΔ, λόγω ελλιπούς ενοποίησης του νομοθετικού πλαισίου στα διάφορα κράτη μέλη (European Commission Staff, 2017b).

Επιπλέον, η σύνοψη της αξιολόγησης, θέτει ως στόχους της αναθεώρησης τους εξής:

1. Εξασφάλιση αποτελεσματικού απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
2. Εξασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας έναντι ανεπιθύμητων εμπορικών επικοινωνιών.
3. Βελτίωση της εναρμόνισης και απλούστευση / ενημέρωση του νομικού πλαισίου (European Commission Staff, 2017b).

Τονίζεται πρόσθετα ότι οι ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ιδίως αυτές που βασίζονται σε πρωτόκολλα Διαδικτύου, έχουν παγκόσμια εμβέλεια, με αποτέλεσμα η διάσταση του προβλήματος να υπερβαίνει κατά πολύ το έδαφος των μεμονωμένων κρατών μελών (European Commission Staff, 2017b). Σημειώνεται πως οι εθνικοί κανόνες σχετικά με την εμπιστευτικότητα των επικοινωνιών διαφέρουν σημαντικά όσον αφορά το εκάστοτε πεδίο εφαρμογής και περιεχόμενο. Παρόλο που είναι δυνατόν τα κράτη μέλη να θεσπίσουν πολιτικές που διασφαλίζουν ότι δεν παραβιάζεται αυτό το δικαίωμα της εμπιστευτικότητας, αυτό δεν θα επιτευχθεί παρά μόνο με τη θέσπιση κοινών Ευρωπαϊκών κανόνων. Με αυτόν τον τρόπο θα αντιμετωπιστούν οι περιορισμοί στις διασυνοριακές ροές, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με τη χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε άλλα κράτη μέλη, που δεν πληρούν τα ίδια πρότυπα προστασίας δεδομένων (European Commission Staff, 2017b).

Η σύνοψη της αξιολόγησης επιπλέον, σημειώνει 5 επιλογές για την επίτευξη των σχετικών στόχων, οι οποίες κατατάσσονται με βάση τη δυσκολία - ριζοσπαστικότητα σε ότι αφορά τη φιλοδοξία του εκάστοτε σεναρίου (δηλαδή η επιλογή 1 είναι η λιγότερο φιλόδοξη και η επιλογή 5 είναι η πιο φιλόδοξη) (European Commission Staff, 2017b). Συγκεκριμένα:

1. Να μη ληφθεί κανένα νομοθετικό μέτρο, παρά μόνο να γίνουν συστάσεις στα κράτη μέλη.
2. Περιορισμένη ενίσχυση της ιδιωτικής ζωής και της εμπιστευτικότητας και σχετική εναρμόνιση. Επεξήγηση μόνο του σκοπού που καλύπτει τα ΟΤΤ¹, τα δημόσια διαθέσιμα ασύρματα δίκτυα Wi-Fi και τις συσκευές Internet of Things² και προστασία ενάντια σε μη ζητηθείσες κλήσεις.
3. Μέτρια ενίσχυση της ιδιωτικής ζωής και της εμπιστευτικότητας και σχετική εναρμόνιση (επέκταση του πεδίου εφαρμογής, αυξημένη διαφάνεια των ρυθμίσεων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, μεγαλύτερη διαφάνεια, ενίσχυση των εποπτικών αρχών), προστασία απέναντι σε ανεπιθύμητες επικοινωνίες μέσω της

¹ Ως ΟΤΤ “Over The Top”-“Επιφυσείς Υπηρεσίες Επικοινωνιών” χαρακτηρίζονται υπηρεσίες επικοινωνίας όπως το Viber, Messenger, Telegram, WhatsApp κ.α.

² Ως συσκευές “Internet of Things” - “Διαδίκτυο των Πραγμάτων” ορίζονται οι γνωστές ως “έξυπνες συσκευές” όπως πχ. Έξυπνα ψυγεία, έξυπνα συστήματα κλιματισμού κλπ.

εισαγωγής υποχρέωσης της συγκατάθεσης για διαφημιστικές κλήσεις, και απλοποίηση (διεύρυνση των εξαιρέσεων, περαιτέρω κατάργηση των περιττών διατάξεων, με ανάθεση εξουσιών στις αρχές που είναι αρμόδιες για την επιβολή του GDPR και επέκταση του μηχανισμού συνέπειας του GDPR).

4. Μέγιστη ενίσχυση της ιδιωτικής ζωής και της εμπιστευτικότητας και σχετική εναρμόνιση. Προβλέπει επιπλέον μέτρα πέραν της επιλογής 3, όπως η γενική απαγόρευση των “cookie walls”³, η κατάργηση της εξαίρεσης της προηγούμενης επιχειρηματικής σχέσης για το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και το μάρκετινγκ μέσω SMS.
5. Κατάργηση της ePD και επακόλουθη εφαρμογή μόνο του ΓΚΠΔ (European Commission Staff, 2017b).

Επιπρόσθετα, η σύνοψη της αξιολόγησης επισημαίνει τις απόψεις των εμπλεκόμενων παικτών και των ομάδες συμφερόντων, ως τις παρακάτω:

1. Οι πολίτες θα ήθελαν μεγαλύτερο επίπεδο προστασίας και ιδιωτικότητας στις επικοινωνίες τους. Επακόλουθα, θα προτιμούσαν επιλογές που ενισχύουν τα δικαιώματά τους, όπως η επιλογή 2, 3 και 4.
2. Οι εθνικές αρχές θα υποστήριζαν επιλογές που οδηγούν σε μεγαλύτερη και συνεπέστερη προστασία της ιδιωτικής ζωής, όπως οι επιλογές 2, 3 και 4.
3. Οι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών ως οι κύριοι αποδέκτες των υποχρεώσεων ePR, υποστηρίζουν ισχυρά την επιλογή 5. Ως δεύτερη σε κατάταξη, θα μπορούσαν να δεχθούν τις επιλογές 2 και 3 εάν εξασφαλιζόνταν ότι θα υπόκεινται στους ίδιους κανόνες και οι υπηρεσίες ΟΤΤ.
4. Οι πάροχοι υπηρεσιών ΟΤΤ θα επέλεγαν επίσης τις επιλογές 1 και 5, καθώς κανονικά προτιμούν να μην υπόκεινται σε αυστηρότερες κανονιστικές απαιτήσεις. Η επιλογή 3 θα ήταν η πιο αποδεκτή μετά τις δύο αυτές, δεδομένου του περιθωρίου ευελιξίας που εξασφαλίζει.
5. Οι εκδότες ιστότοπων θα προτιμούσαν σαφώς την επιλογή 5 για τους ίδιους λόγους των πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των παρόχων υπηρεσιών ΟΤΤs.

---

³ Cookie Walls: Φόρμες παροχής συγκατάθεσης για την εμφάνιση cookies αντί κατευθείαν αποκλεισμού τους.

6. Οι πάροχοι φυλλομετρητών δεν θα υποστήριζαν τις επιλογές 3 και 4 λόγω των αυξημένων υποχρεώσεων για τους ίδιους
7. Οι μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις θα υποστήριζαν γενικά τις επιλογές 1 και 5 (European Commission Staff, 2017b).

Η σύνοψη της αξιολόγησης επίσης, σημειώνει την επιλογή 3 ως προτιμώμενη, και επισημαίνει τα βασικά οφέλη της:

1. Βελτίωση της προστασίας της εμπιστευτικότητας μέσω ενός τεχνολογικά ουδέτερου ορισμού, ενισχυμένων απαιτήσεων ελέγχου και διαφάνειας του χρήστη και αποτελεσματικότερης εφαρμογής.
2. Ενίσχυση της προστασίας από μη ζητηθείσες επικοινωνίες, χάρη στην εισαγωγή της συγκατάθεσης για τις κλήσεις μάρκετινγκ, την εισαγωγή ενός προθέματος και την επακόλουθη απαγόρευση των ανώνυμων κλήσεων μάρκετινγκ, και τις ενισχυμένες δυνατότητες αποκλεισμού κλήσεων από ανεπιθύμητους αριθμούς.
3. Απλούστευση μέσω της εναρμόνισης και της αποσαφήνισης του ρυθμιστικού περιβάλλοντος, χάρη στη μείωση του περιθωρίου ελιγμών που αφήνουν στα κράτη μέλη, στην κατάργηση των παρωχημένων διατάξεων και στη διεύρυνση των εξαιρέσεων από τους κανόνες της συγκατάθεσης (European Commission Staff, 2017b).

Η σύνοψη της αξιολόγησης, αναφέρει το κόστος της προτιμώμενης επιλογής 3. Συγκεκριμένα, η επιλογή αυτή αναμένεται να αποφέρει εξοικονομήσεις ως αποτέλεσμα της πρόσθετης εναρμόνισης και της απλούστευσης. Παραδείγματος χάρη, οι φυλλομετρητές και οι πάροχοι παρόμοιων εφαρμογών που επιτρέπουν την πρόσβαση στο Διαδίκτυο θα πρέπει να επιβαρύνονται με σημαντικό κόστος για να διασφαλίζεται ότι οι χρήστες θα έχουν τις κατάλληλες επιλογές σχετικά με τις ρυθμίσεις απορρήτου τους (European Commission Staff, 2017b). Επίσης, σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και τη διοίκηση, ο αντίκτυπος δε θεωρείται σημαντικός, δεδομένου ότι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν οι συνέργειες με ήδη υπάρχοντες οργανισμούς συντονισμού της ΕΕ (π.χ. στον τομέα της προστασίας των δεδομένων) (European Commission Staff, 2017b).

3.2 Πρόταση για Κανονισμό

Με βάση την παραπάνω αξιολόγηση, οι κατευθυντήριες γραμμές εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη διαμόρφωση Πρότασης Κανονισμού περιλαμβάνουν:

- Την αναγνώριση νέων παικτών, τους οποίους αφορά οι νέοι κανόνες προστασίας προσωπικών δεδομένων. Τέτοιοι νέοι παίκτες, είναι όσοι παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως το WhatsApp, το Facebook Messenger και το Skype, και μέσω αυτού του τρόπου θα εξασφαλιστεί ότι οι παραπάνω υπηρεσίες θα εγγυώνται το ίδιο επίπεδο εμπιστευτικότητας με τους παραδοσιακούς φορείς τηλεπικοινωνιών.
- Ισχυρότερους κανόνες. Όλοι οι άνθρωποι και οι επιχειρήσεις στην ΕΕ θα απολαμβάνουν το ίδιο επίπεδο προστασίας των ηλεκτρονικών τους επικοινωνιών, ενώ οι επιχειρήσεις θα επωφεληθούν επίσης από ένα ενιαίο σύνολο κανόνων σε ολόκληρη την ΕΕ.
- Περιεχόμενο επικοινωνίας και μεταδεδομένα με εγγυημένο το απόρρητο, π.χ. τοποθεσίας του χρήστη. Τα μεταδεδομένα έχουν υψηλό βαθμό απορρήτου και πρέπει να είναι ανώνυμα ή να διαγραφούν εάν οι χρήστες δεν δώσουν τη συγκατάθεσή τους, εκτός εάν τα δεδομένα είναι απαραίτητα για τη χρήση.
- Νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες, μέσω των πρόσθετων υπηρεσιών που μπορούν να αναπτύξουν οι παραδοσιακές επιχειρήσεις τηλεπικοινωνιών, αφού τους δίνεται η δυνατότητα, αν λάβουν τη συγκατάθεση των χρηστών να επεξεργαστούν τα δεδομένα και τα μεταδεδομένα τους, π.χ. χάρτες κυκλοφοριακής συμφόρησης κλπ.
- Απλούστερους κανόνες για cookies, πιο φιλικούς προς το χρήστη, που θα μπορεί με έναν εύκολο τρόπο να αποδεχτεί ή να απορρίψει cookies. Διευκρινίζεται επίσης ότι δεν απαιτείται συγκατάθεση για τα cookies που δεν επηρεάζουν την ιδιωτική ζωή, βελτιώνοντας την εμπειρία του διαδικτύου (π.χ. να θυμάται το ιστορικό του καλαθιού αγορών) ή τα cookies που χρησιμοποιούνται από έναν ιστότοπο για τον υπολογισμό του αριθμού των επισκεπτών.
- Προστασία έναντι ανεπιθύμητης αλληλογραφίας, μέσω της απαγόρευσης ανεπιθύμητων ηλεκτρονικών επικοινωνιών μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, SMS και αυτόματων τηλεφωνητών. Ανάλογα με το εθνικό δίκαιο, οι

άνθρωποι είτε θα προστατεύονται από προεπιλογή είτε θα είναι σε θέση να χρησιμοποιούν μια λίστα αποφυγής κλήσεων ώστε για να μην λαμβάνουν διαφημιστικές τηλεφωνικές κλήσεις. Οι καλούντες θα πρέπει να εμφανίσουν τον αριθμό τηλεφώνου τους ή να χρησιμοποιήσουν μια ειδική προ-επιδιόρθωση που υποδεικνύει μια διαφημιστική κλήση.

- Αποτελεσματικότερη επιβολή των κανόνων εμπιστευτικότητας μέσω της ανάληψης της αρμοδιότητας των αρχών προστασίας δεδομένων, από τις ήδη υπεύθυνες αρχές σχετικά με τους κανόνες του ΓΚΠΔ (European Commission Policies, 2018).

4. Παρουσίαση και ανάλυση της Πρότασης Κανονισμού e-privacy

4.1 Το πλαίσιο

Πέρα από την ήδη προαναφερθείσα αναγκαιότητα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (μέσω της αναθεώρησης της Οδηγίας) η Πρόταση Κανονισμού επιπλέον εντάσσεται στη στρατηγική ΨΕΑ και διασφαλίζει τη συνοχή με τον ΓΚΠΔ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017). Η παρούσα αποτελεί πρόταση ειδικού νόμου σχετικά με τον ΓΚΠΔ, και θα εξειδικεύσει και θα συμπληρώσει τον εν λόγω κανονισμό όσον αφορά τα δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που ανταποκρίνονται στον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017). Τη νομική βάση της πρότασης αποτελούν το άρθρο 16 και το άρθρο 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (“ΣΛΕΕ”) (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017).

4.2 Κεφάλαιο I “Γενικές Διατάξεις”

Το κεφάλαιο I απαρτίζεται από τα άρθρα 1 – 4 και περιέχει τις γενικές διατάξεις του Κανονισμού. Τα άρθρα, συγκεκριμένα, είναι τα εξής: Άρθρο 1 “Αντικείμενο”, άρθρο 2 “Πεδίο εφαρμογής και εκπρόσωπος”, άρθρο 3 “Εδαφικά όρια εφαρμογής και εκπρόσωπος”, άρθρο 4 “Ορισμοί” όπου περιλαμβάνονται παραπομπές σε σχετικούς ορισμούς από άλλα νομικά μέσα της ΕΕ όπως είναι ο ΓΚΠΔ.

Ειδικά στο άρθρο 1 “Αντικείμενο”, ορίζεται ο σκοπός του Κανονισμού. Συγκεκριμένα αναφέρεται πως ο κανονισμός *«θεσπίζει κανόνες για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων όσον αφορά την παροχή και χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ιδίως των δικαιωμάτων στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και των επικοινωνιών, καθώς και για την προστασία των φυσικών προσώπων όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»* καθώς και ότι *«διασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων και ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών εντός της Ένωσης, η οποία δεν περιορίζεται ούτε απαγορεύεται για λόγους που σχετίζονται με τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και των επικοινωνιών φυσικών και νομικών προσώπων και την προστασία των φυσικών προσώπων όσον αφορά*

την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:28). Ορίζεται επίσης ως *lex specialis*, δηλ. εξειδίκευση νόμου, του Κανονισμού 2016/679 (ΓΚΠΔ) (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017).

Σε ό,τι αφορά στο άρθρο 3 (Εδαφικά όρια εφαρμογής και εκπρόσωπος) αξίζει να σημειωθεί πως αυτά είναι τα ίδια όπως αυτά στο ΓΚΠΔ. Σε ό,τι αφορά τους ορισμούς εκτός από τους ορισμούς που ισχύουν στο ΓΚΠΔ, αναλύονται και διάφοροι επιπλέον.

Χαρακτηριστικά, εδώ κρίνεται ότι χρειάζεται να σημειωθούν οι εξής:

[...]

γ) «*μεταδεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών*»: τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τους σκοπούς της μετάδοσης, της διανομής ή της ανταλλαγής περιεχομένου ηλεκτρονικών επικοινωνιών· συμπεριλαμβάνονται τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση και την ταυτοποίηση της πηγής και του προορισμού μιας επικοινωνίας, τα δεδομένα τοποθεσίας της συσκευής που παράγονται στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ημερομηνίας, της ώρας, της διάρκειας και του είδους της επικοινωνίας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:30).

[...]

ζ) «*φωνητικές κλήσεις άμεσης εμπορικής προώθησης*»: ζωντανές κλήσεις για τις οποίες δεν χρησιμοποιούνται αυτοματοποιημένα συστήματα κλήσεων και επικοινωνιών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:30)

η) «*αυτοματοποιημένα συστήματα κλήσεων και επικοινωνιών*»: συστήματα που μπορούν να καλούν αυτόματα έναν ή περισσότερους παραλήπτες σύμφωνα με τις οδηγίες που ορίζονται για το εκάστοτε σύστημα, και να μεταδίδουν ήχους που δεν συνιστούν ζωντανό λόγο, συμπεριλαμβανομένων κλήσεων που πραγματοποιούνται με τη χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων κλήσης και επικοινωνίας μέσω των οποίων ο καλούμενος συνδέεται με κάποιο πρόσωπο [...] (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:30).

4.3 Κεφάλαιο II “Προστασία των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών Φυσικών και Νομικών Προσώπων και των Πληροφοριών που είναι Αποθηκευμένες στον Τερματικό Εξοπλισμό των Προσώπων αυτών”

Το κεφάλαιο II αποτελείται από τα άρθρα 5 – 11. Τα άρθρα, συγκεκριμένα, είναι τα εξής: Άρθρο 5 “Απόρρητο των δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών”, άρθρο 6 “Απόρρητο των δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών”, άρθρο 7 “Αποθήκευση και διαγραφή δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών”, άρθρο 8 “Προστασία πληροφοριών αποθηκευμένων στον τερματικό εξοπλισμό τελικών χρηστών και σχετικών με αυτόν τον εξοπλισμό”, άρθρο 9 “Συγκατάθεση”, άρθρο 10 Πληροφορίες και επιλογές για τις ρυθμίσεις απορρήτου που πρέπει να παρέχονται, άρθρο 11 “Περιορισμοί”. Συνοπτικά, περιέχει τις βασικές διατάξεις που διασφαλίζουν το απόρρητο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τον περιορισμό των σκοπών επεξεργασίας τέτοιων δεδομένων επικοινωνιών και τις προϋποθέσεις για την επεξεργασία τους.

Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 5 ορίζεται πως *«Τα δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών είναι εμπιστευτικά. Απαγορεύεται κάθε παρέμβαση σε δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών όπως για παράδειγμα μέσω ακρόασης, υποκλοπής, αποθήκευσης, παρακολούθησης, σάρωσης ή άλλου είδους υποκλοπής, παρακολούθησης ή επεξεργασίας δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών από πρόσωπα διαφορετικά των τελικών χρηστών. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις όπου τα ανωτέρω επιτρέπονται δυνάμει του παρόντος Κανονισμού»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:31).

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 6, ορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι πάροχοι δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών μπορούν να προβαίνουν στην επεξεργασία δεδομένων, μεταδεδομένων και περιεχομένου ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αφού λάβουν τη συγκατάθεση του χρήστη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017). Το άρθρο 7, ορίζει τα χρονικά διαστήματα κατά οποία οι πάροχοι υπηρεσίας επικοινωνιών μπορούν να έχουν αποθηκευμένα και έπειτα από το πέρας των οποίων θα πρέπει να διαγράφονται τα δεδομένα και τα μεταδεδομένα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017). Με το άρθρο 8, ορίζεται η ρητή

απαγόρευση της χρήσης και αποθήκευσης πληροφοριών που εκπέμπει ο τερματικός εξοπλισμός του χρήστη, πλην ορισμένων εξαιρέσεων. Κάποιες από αυτές αφορούν τη συγκατάθεση, η οποία ορίζεται στο επόμενο άρθρο 9, μαζί με τις προϋποθέσεις για τη χορήγησή της όπως προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφος 11 και στο άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017).

Στη συνέχεια, το άρθρο 10 με τίτλο “Πληροφορίες και επιλογές για τις ρυθμίσεις απορρήτου που πρέπει να παρέχονται”, αναφέρει τα εξής: *«1. Τα προϊόντα λογισμικού που διατίθενται στην αγορά και προσφέρουν τη δυνατότητα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένης της ανάκτησης και παρουσίασης πληροφοριών στο διαδίκτυο, παρέχουν επιλογή που αποτρέπει την αποθήκευση πληροφοριών από τρίτους στον τερματικό εξοπλισμό του τελικού χρήστη ή την επεξεργασία πληροφοριών ήδη αποθηκευμένων σε αυτόν τον εξοπλισμό 2. Το λογισμικό πρέπει, κατά την εγκατάστασή του, να ενημερώνει τον τελικό χρήστη σχετικά με τις επιλογές των ρυθμίσεων απορρήτου και να απαιτείται η συγκατάθεση του χρήστη για κάποια ρύθμιση προκειμένου να συνεχιστεί η εγκατάσταση 3. Στην περίπτωση λογισμικού που έχει εγκατασταθεί πριν από την 25η Μαΐου 2018, απαιτείται συμμόρφωση με τις απαιτήσεις των παραγράφων 1 και 2 κατά τον χρόνο της πρώτης ενημέρωσης του λογισμικού, αλλά το αργότερο έως την 25η Αυγούστου 2018»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:34).

4.4 Κεφάλαιο III “Δικαιώματα Φυσικών και Νομικών Προσώπων στον Έλεγχο των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών”.

Το κεφάλαιο III αποτελείται από τα άρθρα 12 – 17 και αφορά τα δικαιώματα των τελικών χρηστών να ελέγχουν την αποστολή και τη λήψη ηλεκτρονικών επικοινωνιών με στόχο την προστασία της ιδιωτικής ζωής τους. Τα άρθρα, συγκεκριμένα, είναι τα εξής: Άρθρο 12 “Ένδειξη της ταυτότητας και περιορισμός της αναγνώρισης καλούσας και συνδεδεμένης γραμμής”, άρθρο 13 “Εξαιρέσεις σχετικά με την ένδειξη της ταυτότητας και περιορισμός της αναγνώρισης καλούσας και συνδεδεμένης γραμμής”, άρθρο 14 “Φραγή εισερχόμενων κλήσεων”, άρθρο 15 “Κατάλογοι διαθέσιμοι στο κοινό”, άρθρο 16 “Μη ζητηθείσες επικοινωνίες”, άρθρο 17 “Πληροφορίες για κινδύνους για την ασφάλεια που έχουν

εντοπιστεί” (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017). Συνοπτικά, με το κεφάλαιο αυτό, προβλέπεται η υποχρέωση των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να προειδοποιούν τους τελικούς χρήστες σε περίπτωση συγκεκριμένου κινδύνου που μπορεί να πλήξει την ασφάλεια δικτύων και υπηρεσιών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017).

Συγκεκριμένα, στο άρθρο 12 ορίζεται πως *«οι πάροχοι διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών διαπροσωπικών επικοινωνιών βάσει αριθμών παρέχουν: α) στον καλούντα τελικό χρήστη τη δυνατότητα να απαλείφει την ένδειξη της ταυτότητας της καλούσας γραμμής ανά κλήση, σύνδεση ή σε μόνιμη βάση· β) στον καλούμενο τελικό χρήστη τη δυνατότητα να απαλείφει την ένδειξη της ταυτότητας της καλούσας γραμμής για εισερχόμενες κλήσεις· γ) στον καλούμενο τελικό χρήστη τη δυνατότητα να απορρίπτει εισερχόμενες κλήσεις όταν ο καλών τελικός χρήστης έχει απαλείψει την ένδειξη της ταυτότητας της καλούσας γραμμής· δ) στον καλούμενο τελικό χρήστη τη δυνατότητα να απαλείφει την ένδειξη της ταυτότητας της συνδεδεμένης γραμμής στον καλούντα τελικό χρήστη»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:35). Οι παραπάνω δυνατότητες παρέχονται στους τελικούς χρήστες με απλά μέσα και δωρεάν. Στη συνέχεια, ορίζονται ορισμένες εξαιρέσεις σχετικά με την ένδειξη της ταυτότητας (άρθ. 13), οι οποίες έχουν να κάνουν με τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης, ενώ τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν διατάξεις οι οποίες εξουδετερώνουν προσωρινά τη δυνατότητα της απάλειψης της ένδειξης της ταυτότητας της καλούσας γραμμής όταν ζητείται από τελικούς χρήστες ο εντοπισμός κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων.

Επιπλέον, με το άρθρο 14, παρέχεται α) η φραγή εισερχομένων κλήσεων από συγκεκριμένους αριθμούς ή ανώνυμες πηγές και β) η διακοπή της αυτόματης προώθησης κλήσεων από τρίτον στον τερματικό εξοπλισμό του τελικού χρήστη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017: 36). Το άρθρο 15 αναφέρεται στη δυνατότητα των φυσικών και νομικών προσώπων να ενημερώνονται πριν συμπεριληφθούν σε καταλόγους διαθέσιμους στο κοινό, καθώς και στη δυνατότητα αυτών να επαληθεύουν, να διορθώνουν και να διαγράφουν τα δεδομένα που τους αφορούν.

Κρίνεται εδώ, ιδιαίτερα σημαντικό το άρθρο 16, με τίτλο “Μη ζητηθείσες επικοινωνίες”, και παρατίθεται ακολούθως ολόκληρο:

«1. Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα μπορούν να χρησιμοποιούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την αποστολή κοινοποιήσεων άμεσης εμπορικής προώθησης σε τελικούς χρήστες που είναι φυσικά πρόσωπα εφόσον οι τελευταίοι έχουν χορηγήσει σχετικώς τη συγκατάθεσή τους.

2. Όταν ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο λαμβάνει στοιχεία επαφής του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον πελάτη του στο πλαίσιο της πώλησης ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, μπορεί να χρησιμοποιεί τα εν λόγω στοιχεία για την άμεση εμπορική προώθηση των δικών του παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι πελάτες του έχουν σαφώς και ευδιάκριτα την ευκαιρία να αντιτάσσονται, δωρεάν και εύκολα, σε αυτή τη χρήση. Το δικαίωμα αντίταξης εκχωρείται κατά τη στιγμή της συλλογής των στοιχείων επαφής και με κάθε μήνυμα που αποστέλλεται.

3. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την πραγματοποίηση κλήσεων άμεσης εμπορικής προώθησης:

α) παρέχουν ένδειξη της ταυτότητας γραμμής επικοινωνίας μαζί τους· ή

β) παρέχουν ένδειξη ειδικού κωδικού/ή προθέματος που δηλώνει ότι η κλήση είναι κλήση εμπορικής προώθησης.

4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν δια νόμου ότι η πραγματοποίηση φωνητικών κλήσεων για σκοπούς άμεσης εμπορικής προώθησης προς τελικούς χρήστες που είναι φυσικά πρόσωπα επιτρέπεται μόνο προς τελικούς χρήστες που είναι φυσικά πρόσωπα και δεν έχουν δηλώσει ότι δεν επιθυμούν να λαμβάνουν τέτοιες επικοινωνίες.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης και του ισχύοντος εθνικού δικαίου, την επαρκή προστασία του έννομου συμφέροντος των τελικών χρηστών που είναι νομικά πρόσωπα σε σχέση με τις μη ζητηθείσες επικοινωνίες που αποστέλλονται με τη χρήση των μέσων της παραγράφου 1.

6. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη αποστολή κοινοποιήσεων άμεσης εμπορικής προώθησης ενημερώνει τους τελικούς

χρήστες ότι η κοινοποίηση έχει χαρακτήρα εμπορικής προώθησης, τους γνωστοποιεί την ταυτότητα του νομικού ή φυσικού προσώπου για λογαριασμό του οποίου μεταδίδεται η κοινοποίηση και παρέχει τις πληροφορίες που χρειάζονται οι παραλήπτες για να ασκήσουν εύκολα το δικαίωμα ανάκλησης της συγκατάθεσής τους για τη λήψη περαιτέρω κοινοποιήσεων εμπορικής προώθησης.

7. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να λαμβάνει μέτρα εφαρμογής σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 2 καθορίζοντας τον κωδικό/ή το πρόθεμα που ταυτοποιεί τις κλήσεις εμπορικής προώθησης σύμφωνα την παράγραφο 3 στοιχείο β)» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:36-37).

4.5 Κεφάλαιο IV “Ανεξάρτητες Εποπτικές Αρχές και Επιβολή”

Το κεφάλαιο IV αποτελείται από τα άρθρα 18 – 20 και έχει ως αντικείμενο την εποπτεία και τον έλεγχο εφαρμογής του Κανονισμού καθώς και τις εποπτικές αρχές στις οποίες αναθέτει αυτόν το ρόλο. Το καθήκον αυτό ανατίθεται στις εποπτικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με την επιβολή του ΓΚΠΔ για καλύτερη συνέργεια μεταξύ των δύο κανονισμών (ePR και ΓΚΠΔ). Περιλαμβάνει συγκεκριμένα τα άρθρα: άρθρο 18 “Ανεξάρτητες εποπτικές αρχές”, το 19 “Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων” και το άρθρο 20 “Διαδικασίες συνεργασίας και συνεκτικής εφαρμογής”.

Στο άρθρο 18 ορίζεται ρητώς ως αποκλειστική υπεύθυνη για την παρακολούθηση της εφαρμογής του Κανονισμού, η εποπτική αρχή κάθε χώρας που είναι υπεύθυνη και για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ. Αυτή ή αυτές οι αρχές συνεργάζονται με λοιπές εθνικές ρυθμιστικές αρχές. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων που συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 68 του ΓΚΠΔ είναι αρμόδιο να διασφαλίζει τη συνεκτική εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού, βάσει του άρθρου 19. Για τον σκοπό αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων εκτελεί τα καθήκοντα που ορίζονται στο άρθρο 70 του ΓΚΠΔ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων έχει τα εξής καθήκοντα: α) συμβουλεύει την Επιτροπή σχετικά με κάθε προτεινόμενη τροποποίηση του παρόντος Κανονισμού και β) εξετάζει, με δική του πρωτοβουλία, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των μελών του ή κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, κάθε ζήτημα το οποίο αφορά στην εφαρμογή του παρόντος

Κανονισμού και εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές, συστάσεις και βέλτιστες πρακτικές, με σκοπό να ενθαρρύνει τη συνεκτική εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:38). Τέλος, το άρθρο 20, ορίζει τη συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών, αλλά και με την Επιτροπή, σύμφωνα με το κεφ. 7 του ΓΚΠΔ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017).

4.6 Κεφάλαιο V “Προσφυγές, Ευθύνη και Κυρώσεις”

Το κεφάλαιο V αποτελείται από τα άρθρα 21 – 24, με συγκεκριμένους τίτλους: άρθρο 21 “Προσφυγές”, άρθρο 22 “Δικαίωμα αποζημίωσης και ευθύνη”, άρθρο 23 “Γενικοί όροι επιβολής διοικητικών προστίμων”, άρθρο 24 “Κυρώσεις”. Το κεφάλαιο, αναλύει τις διάφορες δυνατότητες για προσφυγή που έχουν στη διάθεσή τους οι τελικοί χρήστες, τις γενικές προϋποθέσεις για την επιβολή διοικητικών προστίμων και τις κυρώσεις που μπορούν να επιβληθούν.

Ειδικότερα, το άρθρο 21 “Προσφυγές” ορίζει πως κάθε τελικός χρήστης επικοινωνιών έχει στη διάθεσή του τις ίδιες προσφυγές που προβλέπονται στα άρθρα 77, 78 και 79 του Κανονισμού 2016/679 (ΓΚΠΔ) καθώς και ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο επηρεάζεται δυσμενώς από παραβιάσεις του Κανονισμού διαθέτει το δικαίωμα να κινήσει νομικές διαδικασίες σε σχέση με τις παραβιάσεις αυτές (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017). Το άρθρο 22 “Δικαίωμα αποζημίωσης και ευθύνη” ορίζει πως *«κάθε τελικός χρήστης υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που υπέστη υλική ή μη υλική ζημία ως αποτέλεσμα παραβίασης του παρόντος Κανονισμού δικαιούται αποζημίωση από τον παραβάτη για τη ζημία που υπέστη, εκτός εάν ο παραβάτης αποδείξει ότι δεν φέρει καμία ευθύνη για το γενεσιουργό γεγονός της ζημίας σύμφωνα με το άρθρο 82 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:39).

Στο άρθρο 23, ορίζονται διοικητικά πρόστιμα έως 10.000.000 EUR ή, σε περίπτωση επιχειρήσεων, έως το 2% του συνολικού παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών του προηγούμενου οικονομικού έτους, ανάλογα με το ποιο είναι υψηλότερο, για παραβάσεις των άρθρων 8, 10, 15 και 16. Αντίστοιχα, πρόστιμα έως 20.000.000 EUR ή, σε περίπτωση

επιχειρήσεων, έως το 4 % του συνολικού παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών του προηγούμενου οικονομικού έτους, ανάλογα με το ποιο είναι υψηλότερο, τίθενται για παραβάσεις των άρθρων 5, 6, 7. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες σχετικά με τις κυρώσεις για παραβάσεις των άρθρων 12, 13, 14 και 17. Με την επιφύλαξη των διορθωτικών εξουσιών των εποπτικών αρχών σύμφωνα με το άρθρο 18, κάθε κράτος μέλος δύναται να καθορίζει τους κανόνες για το εάν και σε ποιο βαθμό διοικητικά πρόστιμα μπορεί να επιβάλλονται σε δημόσιες αρχές και φορείς που έχουν συσταθεί στο εν λόγω κράτος μέλος (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:39-40).

Το άρθρο 24 “Κυρώσεις” αναφέρει πως τα κράτη – μέλη θεσπίζουν κανόνες σχετικά με τις άλλες κυρώσεις που επιβάλλονται και οι οποίες πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές για παραβάσεις του παρόντος Κανονισμού που δεν αποτελούν αντικείμενο διοικητικών προστίμων δυνάμει του άρθρου 23. Επίσης το κάθε κράτος – μέλος οφείλει να κοινοποιεί *«τις διατάξεις που θεσπίζει στο δίκαιό του..., το αργότερο εντός 18 μηνών από την ημερομηνία που καθορίζεται στο άρθρο 29 ...και, χωρίς καθυστέρηση, κάθε επακόλουθη τροποποίησή τους»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:40).

4.7 Κεφάλαιο VI “Κατ’ Εξουσιοδότηση Πράξεις Και Εκτελεστικές Πράξεις”

Το κεφάλαιο VI αποτελείται από τα άρθρα 25 - 26, συγκεκριμένα τα: άρθρο 25 “Άσκηση της εξουσιοδότησης”, άρθρο 26 “Επιτροπή”. Το κεφάλαιο αφορά την έκδοση κατ’ εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων σύμφωνα με τα άρθρα 290 και 291 της Συνθήκης.

Ειδικότερα στο άρθρο 25 “Άσκηση της εξουσιοδότησης” ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ’ εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου για αόριστο χρονικό διάστημα από την ημέρα έναρξης ισχύος του Κανονισμού σύμφωνα και με το άρθρο 8 παράγραφος 4. Η εξουσιοδότηση αυτή μπορεί ανά πάσα στιγμή να ανακληθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Επίσης ορίζει πως η Επιτροπή οφείλει να διαβουλευέται με εμπειρογνώμονες καθώς και να κοινοποιεί κάθε εξουσιοδοτική πράξη

στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Τέλος ορίζει πως *«οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 4 τίθενται σε ισχύ μόνο εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο, εντός δύο μηνών από ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:41).

Το άρθρο 26 ορίζει ως επικουρική, στο έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την επιτροπή επικοινωνιών όπως αυτή έχει συσταθεί βάση του άρθρου 110 της Οδηγίας για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών καθώς και ότι *«η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:41). Επίσης ορίζει πως *«όποτε γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:41).

4.8 Κεφάλαιο VII “Τελικές διατάξεις”

Το κεφάλαιο VII αποτελείται από τα άρθρα 27 - 29 τα οποία αφορούν την κατάργηση της υφιστάμενης Οδηγίας 2002/58/ΕΚ, των μέτρων που σχετίζονται με την παρακολούθηση και αξιολόγηση του Κανονισμού καθώς και τις ημερομηνίες έναρξης εφαρμογής του Κανονισμού. Συγκεκριμένα, τα άρθρα είναι τα: άρθρο 27 “Κατάργηση”, άρθρο 28 “Ρήτρα παρακολούθησης και αξιολόγησης” το οποίο ορίζει το χρονικό διάστημα ελέγχου της αποτελεσματικότητας του Κανονισμού στα 3 έτη από την ημερομηνία εφαρμογής του καθώς και την ανά τριετία επαναξιολόγηση του και τέλος το άρθρο 29 “Έναρξη ισχύος και εφαρμογή”.

5. Σχέση μεταξύ του “Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων” (ΓΚΠΔ) και της “Πρότασης Κανονισμού για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες” (ePR)

Η ασαφής σχέση μεταξύ του “Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων” (ΓΚΠΔ) και της Πρότασης Κανονισμού για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (ePR) έχει μέχρι σήμερα απασχολήσει εκτεταμένα τις αρμόδιες αρχές. Είναι σαφές ότι κάποιες διατάξεις του ePR, είναι εμπνευσμένες από παρόμοιες διατάξεις του ΓΚΠΔ, πράγμα που οδηγεί σε σημαντική επικάλυψη των θεματικών των δύο κανονισμών. Πολλοί ωστόσο έχουν επισημάνει τις πιθανές ασυνέπειες στην εφαρμογή των δύο νόμων, και σημαντικά ερωτήματα σχετικά με την αλληλεπίδραση του ePR και του ΓΚΠΔ παραμένουν αναπάντητα. Αυτό που συνοπτικά έχει καθιερωθεί είναι η άποψη ότι ο ePR δίνει στους χρήστες του διαδικτύου “επιπλέον προστασία της ιδιωτικής ζωής” ή “επεκτείνει” τον ΓΚΠΔ (Κακαβά, 2018).

5.1 Ομοιότητες και σημεία αλληλοσυμπλήρωσης μεταξύ των ePR και ΓΚΠΔ

Η Πρόταση Κανονισμού ePR αποτελεί πρόταση ειδικού νόμου (*lex specialis*) σχετικά με τον ΓΚΠΔ, καθώς εξειδικεύει και συμπληρώνει τον εν λόγω κανονισμό όσον αφορά τα δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που ανταποκρίνονται στον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει ότι σε όσα θέματα αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για τα οποία δεν γίνεται ειδική μνεία στην πρόταση, αυτά καλύπτονται από τον ΓΚΠΔ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017).

Από την διερεύνηση που πραγματοποιήθηκε για τις ανάγκες της εργασίας, προκύπτουν ορισμένα σημεία στα οποία φαίνεται ξεκάθαρα πως οι ePR και ΓΚΠΔ είτε αλληλοσυμπληρώνονται, είτε ο ένας αποτελεί εξειδίκευση του άλλου, ενώ επίσης αναδεικνύονται ορισμένες ομοιότητες μεταξύ τους. Έτσι, στο ερώτημα αν ο ePR θα δρα ξεχωριστά ή σωρευτικά σε σχέση με τον GDPR, φαίνεται ότι η απάντηση είναι: και τα δύο. Συγκεκριμένα, παρακάτω παρουσιάζονται τέτοια σημεία της Πρότασης Κανονισμού ePR

με παράλληλη σημείωση των αντιστοιχίσεων τους στον Κανονισμό ΓΚΠΔ όπου αυτό είναι δυνατό.

- Το άρθρο 1 στο οποίο αναφέρεται ότι οι διατάξεις του ePR εξειδικεύουν και συμπληρώνουν τον ΓΚΠΔ
- Το άρθρο 4 στο οποίο αναφέρεται ότι όλοι οι ορισμοί του ΓΚΠΔ ισχύουν και για τον ePR.
- Το άρθρο 6 στο οποίο διαφαίνεται πως ως προς τη διαβούλευση με την εποπτική αρχή εφαρμόζονται οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 36 του ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:54). Έτσι, το άρθρο αυτό φαίνεται πως εξειδικεύει τον ΓΚΠΔ, βάσει και σχετικού εγγράφου που εκπόνησε η βουλγαρική προεδρία (Κακαβά, 2018).
- Το άρθρο 7 στο οποίο τα σχετικά με την καταγραφή ή η αποθήκευση δεδομένων των τελικών χρηστών ορίζεται πως γίνεται σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ. Άρα, το άρθρο αυτό φαίνεται πως εξειδικεύει τον ΓΚΠΔ, βάσει και σχετικού εγγράφου που εκπόνησε η βουλγαρική προεδρία (Κακαβά, 2018).
- Το άρθρο 8 στο οποίο τονίζεται πως η συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να απαντά στο άρθρο 13 του ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:40-41). Ορίζεται επίσης η εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων προκειμένου να διασφαλίζεται το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας έναντι των κινδύνων, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 32 του ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:51-52). Έτσι, το άρθρο αυτό φαίνεται πως συμπληρώνει τον ΓΚΠΔ, βάσει και σχετικού εγγράφου που εκπόνησε η βουλγαρική προεδρία (Κακαβά, 2018).
- Το άρθρο 9 στο οποίο ορίζεται ο όρος “συγκατάθεση” και οι προϋποθέσεις για τη χορήγησή της όπως προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 11 και στο άρθρο 7 του ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:34), και επίσης παρέχεται η δυνατότητα ανάκλησής της ανά πάσα στιγμή, όπως ορίζεται στο άρθρο 7 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:37).
- Το άρθρο 11 στο οποίο αναφέρεται πως: *«Το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 5 έως 8 μπορεί να περιορίζεται*

από το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους υπό την προϋπόθεση ότι ο περιορισμός αυτός σέβεται το περιεχόμενο των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση ενός ή περισσότερων από τα γενικά δημόσια συμφέροντα του άρθρου 23 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως ε) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679».

- Το άρθρο 16 που ορίζει το δικαίωμα του φυσικού ή νομικού προσώπου να λαμβάνει στοιχεία επαφής του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον πελάτη του στο πλαίσιο της πώλησης ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας καθώς και να χρησιμοποιεί τα εν λόγω στοιχεία για την άμεση εμπορική προώθηση των δικών του παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών σύμφωνα με τον κανονισμό ΓΚΠΔ, υπό την προϋπόθεση ότι οι πελάτες του έχουν σαφώς και ευδιάκριτα την ευκαιρία να αντιτάσσονται, δωρεάν και εύκολα, σε αυτή τη χρήση.
- Το άρθρο 18 που ορίζει ότι η ανεξάρτητη εποπτική αρχή που είναι υπεύθυνη για τον ΓΚΠΔ είναι επίσης αποκλειστικά υπεύθυνη για την παρακολούθηση της εφαρμογής του ePR.
- Το άρθρο 19 που ορίζει αρμόδιο να διασφαλίζει τη συνεκτική εφαρμογή του ePR το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων όπως αυτό συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 68 του Κανονισμού ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:76).
- Το άρθρο 20 στο οποίο τονίζεται πως οι εποπτικές αρχές οφείλουν να συνεργάζονται μεταξύ τους στα πλαίσια της συνεκτικής εφαρμογής του ePR στην Ε.Ε. σύμφωνα με το κεφάλαιο VII του ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:71-80).
- Το άρθρο 21 στο οποίο ορίζονται οι ίδιες προσφυγές εκ μέρους των τελικών χρηστών όπως αυτές προβλέπονται στα άρθρα 77, 78 και 79 του Κανονισμού ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:80).
- Το άρθρο 22 που αφορά το δικαίωμα αποζημίωσης του τελικού χρήστη σε περίπτωση υλικής ζημίας του και το οποίο ακολουθεί το άρθρο 82 του κανονισμού ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:81).
- Το άρθρο 23 που αναφέρει πως σε περίπτωση παραβάσεων του Κανονισμού ePR εφαρμόζεται το κεφάλαιο VII του ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679, 2016:71-80).

5.2 Βασικές διαφορές μεταξύ των ePR και ΓΚΠΔ

Καταρχάς οι δύο Κανονισμοί, όπως αναφέρεται στα αντίστοιχα προοίμια τους, βασίζονται σε διαφορετικό νομικό πλαίσιο. Νομική βάση αποτελεί τόσο η Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) όσο και ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Ενώ τόσο ο ΓΚΠΔ όσο και ο ePR αντικατοπτρίζουν παρόμοιες πτυχές της ιδιωτικότητας, αυτό το πράττουν υπό την οπτική διαφορετικών νομικών περιεχομένων. Συγκεκριμένα η νομική βάση για τον ePR είναι το άρθρο 16 της ΣΛΕΕ το οποίο αναφέρει πως *«κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν»* (Ευρωπαϊκή Ένωση, ΣΛΕΕ, 2012:9) και το άρθρο 114 της ΣΛΕΕ που έχει ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και λειτουργία της εσωτερικής αγοράς (Ευρωπαϊκή Ένωση, ΣΛΕΕ, 2012:48). Ταυτόχρονα, περιλαμβάνει και μέρος του άρθρου 7 του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, με τίτλο “Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής” που ορίζει πως *«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του»* (Ευρωπαϊκή Ένωση, Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, 2012).

Ο ΓΚΠΔ ενώ και αυτός βασίζεται στο άρθρο 16 της ΣΛΕΕ, ταυτόχρονα βασίζεται κυρίως στο άρθρο 8 του Ευρωπαϊκού χάρτη για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, με τίτλο “Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα”, το οποίο ορίζει τα εξής: *«1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, 2. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους, 3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής»* (Ευρωπαϊκή Ένωση, Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, 2012).

Ειδικότερα, για τον ΓΚΠΔ η ερμηνεία του άρθρου 8 αφορά τον σεβασμό στην προσωπική και οικογενειακή ζωή των χρηστών, ενώ για τον ePR η ερμηνεία και το νόημα του άρθρου 7 του Χάρτη για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με παρόμοιο

τρόπο όπως το άρθρο 8 του χάρτη για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα της ΕΕ (Παπαπαναγιώτου, 2018).

Η κυριότερη διαφορά όπως έχει ήδη αναφερθεί είναι η προσπάθεια κάλυψης των ηλεκτρονικών επικοινωνιών από τον ePR καθώς αυτές δεν καλύπτονται σαφώς από το ΓΚΠΔ. Διακηρυγμένος στόχος του ePR είναι να αντικαταστήσει και να διευρύνει την Οδηγία 2002/58 (ePD) (όπως αυτή ισχύει έπειτα και από την αναθεώρηση της μέσω της Οδηγίας 2009/136) η οποία αφορούσε περισσότερο παραδοσιακές τηλεπικοινωνίες όπως οι φωνητικές κλήσεις, οι ανταλλαγές ηλεκτρονικών μηνυμάτων (text-messaging) και οι βίντεο κλήσεις (video chats) (Παπαπαναγιώτου, 2018).

Μια ακόμα διαφορά μεταξύ των δύο είναι ότι ο κανονισμός ePR καλύπτει και περιπτώσεις που αφορούν μη-προσωπικά δεδομένα, καθώς βασική πρόνοια του είναι η εμπιστευτικότητα γενικώς των επικοινωνιών. Επίσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 παρ. 2, ο ePR καλύπτει περιπτώσεις που αφορούν δεδομένα σχετικά με νομικά πρόσωπα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:28) (εν αντιθέσει με το ΓΚΠΔ ο οποίος στο άρθρο 1 αναφέρεται στην προστασία των προσωπικών δεδομένων (Κανονισμός 2016/679, 2016:32; Παπαπαναγιώτου, 2018).

6. Σύνοψη Υποχρεώσεων Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης

Αναφέρθηκε και παραπάνω πως η Πρόταση Κανονισμού ePR αποτελεί εξειδίκευση νόμου του ΓΚΠΔ, ενώ αναλύθηκε και η συσχέτιση μεταξύ των δύο. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάγκη για λίγες επιπλέον υποχρεώσεις που πρέπει να αναληφθούν από την ελληνική δημόσια διοίκηση καθώς οι περισσότερες εξ αυτών είναι αντικείμενο του ΓΚΠΔ που ήδη βρίσκεται σε εφαρμογή. Έπειτα από ανασκόπηση της Πρότασης Κανονισμού κατά άρθρο ξεχωρίζουν ως σχετικές οι κάτωθι υποχρεώσεις:

Το σημείο 13 του προοιμίου αναφέρει χαρακτηριστικά πως *«Στο μέτρο που αυτά τα δίκτυα επικοινωνιών είναι διαθέσιμα σε απροσδιόριστη ομάδα τελικών χρηστών απαιτείται η προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών που μεταδίδονται μέσω αυτών των δικτύων»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:16-17). Μια υποχρέωση που απορρέει από το παραπάνω σημείο είναι αυτή της προστασίας του απορρήτου των χρηστών ασύρματων δικτύων wifi τα οποία παρέχει η δημόσια διοίκηση κατά τόπους.

Οι βασικές υποχρεώσεις για την ελληνική δημόσια διοίκηση είναι αυτές που αναφέρονται στα σημεία 38 – 40 του προοιμίου και στο άρθρο 24 της πρότασης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017).

Συγκεκριμένα, στο σημείο 38 αναφέρεται: *«Για να εξασφαλιστεί πλήρης συνοχή με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να ανατεθεί στις ίδιες αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και ο παρών κανονισμός βασίζεται στον ίδιο μηχανισμό συνεκτικότητας με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:26). Αρμόδια εποπτεύουσα αρχή για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ στην Ελλάδα έχει τεθεί η ΑΠΔΠΧ. Επομένως τίθεται ως υποχρέωση στο ελληνικό κράτος να ορίσει την ΑΠΔΠΧ ως εποπτεύουσα αρχή και του μελλοντικού Κανονισμού ούτως ώστε να είναι υπεύθυνη και για τους δύο Κανονισμούς οι οποίοι θα αποτελούν το νομικό πλαίσιο προστασίας των φυσικών και νομικών προσώπων. Ακόμα τονίζεται πως τα κράτη – μέλη υποχρεούνται να παρέχουν στην εκάστοτε αρμόδια αρχή τους αναγκαίους πόρους, υλικούς

αλλά και ανθρώπινους, ώστε να μπορεί να φέρει σε πέρας το έργο που της ανατίθεται (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:26).

Επίσης στο σημείο 40 του προοιμίου ορίζεται ότι «...κάθε εποπτική αρχή θα πρέπει να διαθέτει την εξουσία να επιβάλλει κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών προστίμων, για κάθε παράβαση του παρόντος κανονισμού...» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:26). Δημιουργείται με αυτόν τον τρόπο η υποχρέωση του ελληνικού κράτους να εξουσιοδοτήσει την ΑΠΔΠΧ μέσω νέας νομοθεσίας ή προεδρικού διατάγματος ώστε να μπορεί να επιβάλλει κυρώσεις και διοικητικά πρόστιμα σε περίπτωση ελλιπούς εφαρμογής του Κανονισμού.

Στο άρθρο 13, με τίτλο “Εξαιρέσεις σχετικά με την ένδειξη της ταυτότητας και περιορισμός της αναγνώρισης καλούσας και συνδεδεμένης γραμμής”, ορίζεται πως «τα κράτη μέλη καταρτίζουν ειδικές διατάξεις σχετικά με τη θέσπιση διαδικασιών και τις περιπτώσεις στις οποίες οι πάροχοι διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών διαπροσωπικών επικοινωνιών βάσει αριθμών εξουδετερώνουν προσωρινά τη δυνατότητα της απάλειψης της ένδειξης της ταυτότητας της καλούσας γραμμής όταν ζητείται από τελικούς χρήστες ο εντοπισμός κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:35-36).

Τέλος στο άρθρο 24 με τίτλο “κυρώσεις” ορίζεται σαφώς η υποχρέωση των κρατών - μελών προς θέσπιση νομοθεσίας «...σχετικά με τις άλλες κυρώσεις που επιβάλλονται για παραβάσεις του παρόντος κανονισμού, ιδίως για τις παραβάσεις που δεν αποτελούν αντικείμενο διοικητικών προστίμων..., οι εν λόγω κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού, 2017:40). Καλείται με άλλα λόγια η ελληνική έννομη τάξη να διαβουλευθεί με τα ενδιαφερόμενα μέρη - η διαβούλευση αποτελεί βασική προϋπόθεση ώστε οι κυρώσεις να καταλήξουν να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές - και να θεσπίσει νομοθεσία η οποία θα πρέπει να προβλέπει κυρώσεις για τις παραβάσεις που δεν αποτελούν αντικείμενο διοικητικών προστίμων π.χ. ποινικές κυρώσεις.

7. Πρόσφατες εξελίξεις και προβλήματα

Η έγκριση του ePR έγινε τον Οκτώβριο 2017 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και είναι υπό καθεστώς μελέτης από το Συμβούλιο της ΕΕ και από τους κυβερνητικούς εκπροσώπους των κρατών μελών της ΕΕ. Οι διαφωνίες που υπερισχύουν, ακόμα και τη στιγμή που γράφεται η εργασία, αναφορικά με επικείμενες επικαλύψεις και ασυνέπειες του κανονιστικού πλαισίου του ePR και του ΓΚΠΔ έχουν οδηγήσει στην καθυστέρηση της διαδικασίας αφού θα πρέπει οι κυβερνήσεις και τα λοιπά όργανα της Ε.Ε., μέσω των διαδικασιών των τριλόγων⁴, να συμφωνήσουν πριν ο ePR λάβει την τελική του μορφή. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας δεν αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν από το 2^ο εξάμηνο του 2019 γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή του ePR εντός του 2020, 2 ολόκληρα έτη μετά την εφαρμογή του ΓΚΠΔ με τον οποίο αρχικώς θα τίθεντο μαζί σε εφαρμογή (Κακαβά, 2018).

Οι πιο πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με την εφαρμογή του ePR προσπάθησαν διαδοχικά να απαντήσουν σε μια σειρά προβλήματα που καθυστερούν μέχρι σήμερα την εφαρμογή του. Όπως ήδη αναφέρθηκε, βασικότερο ζήτημα ήταν η σχέσεις μεταξύ των δύο, και το αν αυτές έχουν να κάνουν με αλληλοσυμπληρώσεις ή εξειδικεύσεις. Ενώ όλα τα παραπάνω έχουν συζητηθεί σε διάφορες νομοπαρασκευαστικές συναντήσεις, παραμένουν αμφιβολίες για το πώς θα αλληλεπιδράσουν οι δύο αυτοί νόμοι μόλις και οι δύο τεθούν πλήρως σε ισχύ. Σε ένα έγγραφο προς συζήτηση που εκπόνησε η βουλγαρική προεδρία, επισημαίνεται επίσης, ότι, όπου ρυθμίζει ένα θέμα και ο ePR, και ο GDPR, εφαρμόζεται ο ePR (Κακαβά, 2018). Οι προτεινόμενες τροπολογίες έχουν επίσης επιχειρήσει να διευκρινίσουν περαιτέρω το ζήτημα αυτό: «Οι διατάξεις (του ePR) διασαφηνίζουν τον κανονισμό ΓΚΠΔ μεταφράζοντας τις γενικές αρχές του σε συγκεκριμένες κανόνες. Συμπληρώνουν, επίσης, τον ΓΚΠΔ θεσπίζοντας κανόνες σχετικά με θέματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του (Κακαβά, 2018).

⁴ Τρίλογοι: Τριμερείς διάλογοι μεταξύ εκπροσώπων του Ευρωκοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής που λαμβάνουν χώρα σε όλα τα στάδια της νομοθετικής διαδικασίας, στα πλαίσια της συναίνεσης μεταξύ των τριών.

Μέχρι σήμερα, ένα επιπλέον σημαντικό σημείο διαμάχης στον ePR, αφορά τη λήψη της συγκατάθεσης για τη χρήση των cookies. Μια σειρά τροπολογιών, έλαβε χώρα με έναρξη την τροποποίηση της αιτιολογικής σκέψης 20 με σκοπό πλέον να ορίζει ότι «*Η συγκατάθεση του τελικού χρήστη για την αποθήκευση ενός cookie ή παρόμοιου αναγνωριστικού, μπορεί επίσης να συνεπάγεται συναίνεση για τις επόμενες αναγνώσεις του cookie στο πλαίσιο μιας επόμενης επίσκεψης στον ίδιο ιστότοπο που επισκέφθηκε αρχικά ο τελικός χρήστης*» (Κακαβά, 2018). Αργότερα, προστέθηκε επιπλέον διευκρίνηση σχετικά με τη συγκατάθεση για τα cookies η οποία θέτει την ευθύνη για τη λήψη συγκατάθεσης για την αποθήκευση cookies και τις κυρώσεις για παραβιάσεις των υποχρεώσεων στον “πάροχο υπηρεσιών”. Επιπλέον, έγιναν διευκρινήσεις και τροποποιήσεις σχετικά με τα cookie walls, συμπεριλαμβανομένων των όρων, για τους οποίους η πρόσβαση σε έναν ιστότοπο μπορεί να εξαρτάται από τη συγκατάθεση για την αποθήκευση ενός cookie (Κακαβά, 2018).

Ένα επιπλέον ζήτημα που προκαλεί συζητήσεις και διαμάχες είναι η έννοια του «δημοσίου συμφέροντος». Το τελευταίο προτεινόμενο κείμενο της Προεδρίας προσθέτει την προστασία του υποκειμένου των δεδομένων, ή των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων, και την επιβολή των αξιώσεων αστικού δικαίου στον κατάλογο των γενικών δημοσίων συμφερόντων του άρθρου 11 (Κακαβά, 2018).

Σε όλα τα παραπάνω, πέρα από τις επίσημες αρχές, έχουν τοποθετηθεί και μια σειρά από διαφορετικούς “παίκτες” διεθνώς (Αμερικάνικων μέχρι Ευρωπαϊκών συμφερόντων), οι οποίοι με διάφορους τρόπους, έμμεσα ή άμεσα θέτουν ζητήματα που άπτονται εμπορικών ανταγωνισμών. Χαρακτηριστικά, το Εμπορικό Επιμελητήριο των ΗΠΑ στην ΕΕ δήλωσε πως ο νέος κανονισμός σε συνδυασμό με τον ΓΔΚΠ είναι “υπερβολικά αυστηρός” (Singer, 2018), ενώ εταιρείες όπως η Facebook, η Google, η Intel, κ.α., δήλωσαν ότι ο ePR θα επιβαρύνει με υψηλό κόστος τις Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, με προσδοκώμενη ζημία στα ετήσια έσοδα άνω των €550 δις (Κακαβά, 2018). Από την άλλη πλευρά ο Philipp Albrecht (Γερμανός Ευρωβουλευτής) δήλωσε στους New York Times, πως το μεγαλύτερο μέρος του lobby ενάντια στον ePR είναι εκτός λογικής και πολύ χαμηλού επιπέδου και περιλαμβάνουν καμπάνιες της μορφής πως με τον ePR ο διαδικτυακός κόσμος θα βρεθεί

στο σκοτάδι (Singer, 2018). Ενώ, παράλληλα η Γερμανίδα Ευρωβουλευτής Birgit Sippel τόνισε ότι η προστασία της ιδιωτικότητας αποκτά συνεχώς ιδιαίτερη βαρύτητα, ιδίως στο ψηφιακό περιβάλλον, καθώς πλέον με ένα απλό κλικ μπορείς να χειραγωγήσεις χιλιάδες ή και εκατομμύρια κόσμου, είτε γνωρίζεις τα ονόματά τους, είτε όχι (Κακαβά, 2018).

Επίλογος – Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία επιχειρήθηκε η μελέτη και παρουσίαση της Πρότασης Κανονισμού για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (ePR) καθώς και η σχέση του Κανονισμού με το Γενικό Κανονισμό για την Προστασία των Δεδομένων (ΓΚΠΔ). Έπειτα από την ανάλυση των δύο κανονισμών όπως και των πλαισίων πολιτικής οι οποίοι αυτοί εντάσσονται μπορούν να εξαχθούν τα κάτωθι συμπεράσματα:

Η Ε.Ε. στα πλαίσια των διεθνών οικονομικών ανταγωνισμών επιχειρεί μέσω της στρατηγικής της ΨΕΑ να ισχυροποιήσει την θέση στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της ΨΕΑ προσπαθεί να δημιουργήσει μια ενιαία αγορά, δίχως ψηφιακά εμπόδια, με σκοπό τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών που ως αποτέλεσμα θα έχουν την αύξηση του πλούτου που παράγεται και την αύξηση της απασχόλησης στην Ε.Ε. Βασικός πυλώνας αυτής της στρατηγικής είναι η δημιουργία ενιαίου νομικού πλαισίου για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX). Το νομικό αυτό πλαίσιο αποτελούν ο ΓΚΠΔ και ο επικείμενος κανονισμός ePR. Οι δύο αυτοί Κανονισμοί επιδιώκουν αφενός την θωράκιση των δικαιωμάτων των χρηστών όσον αφορά τα δεδομένα τους - προσωπικά και μη - κι αφετέρου την ταυτόχρονη διεύρυνση των δυνατοτήτων των επιχειρήσεων για καταγραφή και επεξεργασία, με σκοπό την εμπορική χρήση, των δεδομένων των πελατών τους έχοντας λάβει πρώτα την συγκατάθεσή τους. Από την ανάλυση της πρότασης προκύπτει ισχυρή συνάφεια με το ΓΚΠΔ γεγονός που οδηγεί ταυτόχρονα σε προβλήματα λόγω επικαλύψεων και διαφορετικών ερμηνειών. Προκύπτουν επίσης υποχρεώσεις για την ελληνική δημόσια διοίκηση οι οποίες θα γίνουν σαφέστερες στην τελική μορφή του Κανονισμού που αναμένεται το 2020.

Σε σχέση με το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο η πλειοψηφία των πολιτών σε όλες τις μελέτες τάσσεται υπέρ καθώς αισθάνονται με αυτό τον τρόπο λιγότερο ευάλωτοι όσον αφορά τα δεδομένα τους και την ψηφιακή ασφάλειά τους. Αντιθέτως γίνεται σαφής η αντίθεση των επιχειρήσεων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, κυρίως αμερικανικών αλλά και ευρωπαϊκών, στην περαιτέρω ρύθμιση του νομοθετικού πλαισίου καθώς σύμφωνα με αυτές αυτό θα επιφέρει νέα δυσβάσταχτα κόστη στις επιχειρήσεις με αποτέλεσμα την περιορισμένη δημιουργία νέου πλούτου. Οι διεθνείς ανταγωνισμοί μεταξύ ευρωπαϊκών και αμερικανικών κεφαλαίων θα πρέπει , τέλος, να ληφθούν σοβαρά υπόψη όσον αφορά την περαιτέρω ρύθμιση του πλαισίου καθώς αυτό, ειδικά μέσω του ΓΚΠΔ και του ePR, βρίσκει άμεση εφαρμογή σε αμερικανικές εταιρείες κολοσσούς που ασχολούνται με προσωπικά και μη δεδομένα όπως οι Google, Facebook, Twitter κλπ.

Αναφορές

- ΑΠΔΠΧ, Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (2018) Ιστοσελίδα της Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (<http://www.dpa.gr>, τελευταία πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2018).
- Delloite, (2017) Evaluation and review of Directive 2002/58 on privacy and the electronic communication sector. Final Report, A study prepared for the European Commission DG Communications Networks, Content & Technology. European Union: Digital Single Market.
- Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων-LIBE (2017) Έκθεση σχετικά με την Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την κατάργηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ (κανονισμός για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (COM(2017)0010 – C8-0009/2017 – 2017/0003(COD)). Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Έγγραφο συνόδου, 20.10.2017.
- European Commission, Policies (2018) European Commission, Strategy, Digital Single Market, Policies, Proposal for an ePrivacy Regulation. Key points of the Commission's proposal. (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/proposal-eprivacy-regulation>, τελευταία πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2018).
- European Commission Staff (2017a) Commission Staff Working Document. CEx-post REFIT evaluation of the ePrivacy Directive 2002/58/EC. Accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council on the protection of privacy and confidentiality in relation to electronic communications and repealing Directive 2002/58/EC (Regulation on Privacy and Electronic Communications). Brussels, 10.1.2017 SWD(2017) 5 final.
- European Commission Staff (2017b) Commission Staff Working Document. Executive Summary of the Impact Assessment. Accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council concerning the respect for private life and the protection of personal data in electronic communications

- and repealing Directive 2002/58/EC (Regulation on Privacy and Electronic Communications). Brussels, 10.1.2017 SWD(2017) 4 final.
- Ευρωπαϊκή Ένωση, Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων (2012) Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012/C 326/02). Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αριθμ. C326/391, 26.10.2012.
- Ευρωπαϊκή Ένωση, ΣΛΕΕ (2012) Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αριθμ. C326/47, 26.10.2012.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού (2017) Πρόταση Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την κατάργηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ (κανονισμός για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες). Βρυξέλλες, 10.1.2017 COM(2017) 10 final.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Προτεραιότητες (2018) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Προτεραιότητες. (https://ec.europa.eu/commission/priorities_el, τελευταία πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2018).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ψηφιακή Ενιαία Αγορά (2018) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ψηφιακή Ενιαία Αγορά. (https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_el#background, τελευταία πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2018).
- Fazlioglu, M. (2018) The top five contested issues in the EU's developing ePrivacy Regulation. (<https://iapp.org/news/a/the-top-5-contested-issues-in-the-eus-developing-eprivacy-regulation/>, τελευταία πρόσβαση 6 Δεκεμβρίου 2018).
- Κανονισμός 2016/679, (2016) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων). Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Αριθ. L119/1, 4.5.2016.
- Lawspot (2018) GDPR: Συχνές ερωτήσεις για τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων

(https://www.lawspot.gr/gdpr/faq?fbclid=IwAR1GOpAVpN9EbWe76k1EL_-2CZ4Q9WQSPsvD4oSFTI-nVOXRhbTYMN-zyY, τελευταία πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2018).

- Κακαβά, Μ. (2018) Eprivacy: Τι προβλέπει το νέο σχέδιο του Κανονισμού για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (<https://www.lawspot.gr/nomika-nea/eprivacy-ti-provlepei-neo-shedio-toy-kanonismoy-gia-tis-ilektronikes-epikoinonies>, τελευταία πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2018).
- Ν. 2472/1997 (1997) Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με ενσωματωμένες τις τροποποιήσεις. Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ΦΕΚ. 50Α/10.04.1997.
- Ν. 3471/2006 (2006) Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του Ν. 2472/1997. Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ΦΕΚ. 133Α/28.6.2006.
- Ν. 4070/2012 (2012) Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις. Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ΦΕΚ. 82Α/10.04.2012.
- Οδηγία 1995/46/ΕΚ, (1995) Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Αριθ. L281/31, 23.11.95.
- Οδηγία 2002/58/ΕΚ (2002) Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες). Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Αριθ. L201, 31.07.2002.
- Οδηγία 2009/136/ΕΚ, (2009) Οδηγία 2009/136/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009, για τροποποίηση της Οδηγίας 2002/22/ΕΚ για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της

ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 για τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών. Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Αριθμ. L337/11, 18.12.2009.

Παπαπαναγιώτου, Τ. (2018) ePrivacy: Το επόμενο βήμα μετά τον GDPR και 3 βασικές διαφορές (<https://governet.gr/2018/07/eprivacy->, τελευταία πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2018)

Singer, N. (2018) The Next Privacy Battle in Europe Is Over This New Law (<https://www.nytimes.com/2018/05/27/technology/europe-eprivacy-regulation-battle.html>, τελευταία πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2018).

TimeLex & Spark (2017) ePrivacy Directive: assessment of transposition, effectiveness and compatibility with proposed Data Protection Regulation. Final Report, A study prepared for the European Commission DG Communications Networks, Content & Technology. European Union: Digital Single Market.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Ε.Π.
**ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΤΟΜΕΑ**
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΣΠΑ

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ)

Πειραιώς 211, ΤΚ 177 78, Ταύρος

τηλ: 2131306349 , fax: 2131306479

www.ekdd.gr